

Intro

Velkommen til syvende udgave af magasinet Teologik, hvor temaet igen følger årets tema for SommerCamp, der som bekendt er "Jesus i hele mit liv".

Jesper Veiby lægger ud med artiklen "*En del af pakken*", hvor han advarer mod den populære italesættelse af discipelskab som andet og mere end det at være troende.

"*Discipling postmodern youth*" er et uddrag af en afhandling af **Kent Jakobsen**, der sætter fokus på kirkens møde med postmoderne unge, og dette tema uddybes i det efterfølgende interview med titlen "*Postmoderne udfordringer*".

I artiklen "*Kirkeplantning som discipelskab*" gør **Flemming Petterson** status over kirkeplantning blandt pinsekirker, mens **Lars Due Christensen** i "*En kopernikansk vending, tak!*" understreger behovet for Kristus-centrering i alle kirkens aktiviteter.

Øystein Gjerme, der gæster SommerCamp i år, skriver om "*(Smågruppe)lederen*", men de principper for lederskab, som kommer til udtryk heri, vil let kunne finde videre anvendelse i arbejdsgrupper og stabsfunktioner.

I denne udgave slutter vi af med en replik og tilhørende duplik af **Jesper Veiby** overfor **Mikael Wandt Laursen** og **David Jacobsen** som opfølgning til artiklen "*Sønner og syndere*" fra sidste nummer. Debatten er på sæt og vis "ufærdig" og uafsluttet, så betragt den som sådan. Der er plads til fortsat debat om indholdet i begreber som "retfærdig" og "synder", såvel som om de teologiske og sjælesørgeriske konsekvenser af såvel den ene som den anden italesættelse. Fra redaktionens side opfordrer vi derfor til, at emnet fortsat tages op i lederskabet og forkyndelsesteamet i vore lokale kirker.

Tak fra redaktionsgruppen til samtlige bidragsydere.

Må du blive inspireret, opbygget – og måske udfordret. God læselyst!

En del af pakken

Af Jesper Veiby, stifter af Kristent Institut

Når talen falder på discipelskab, så for-
nemmer jeg en tendens til at skille discipel-
skab fra frelsen og i stedet gøre det til et til-
valg for den troende. Måske siges det ikke
så firkantet, men pointen er ofte noget i stil
med: Du kan "nøjes" med at være troende,
og så kan du vælge at blive discipel. Hvis
du ikke vil være discipel, er du fortsat frelst
af nåde, men det at blive en discipel er for-
udsætningen for, at du kan vokse åndeligt,
komme ind i en tjeneste for Gud og videre i
samme dur.¹ Det er måske en anelse karike-
ret, men pointen er tendensen til at italesæt-
te discipelskab som andet og mere end blot
at være troende.

I Bibelen er der ikke samme skelnen
mellem disciple og troende. Faktisk veksler
terminologien lidt mellem "disciple", "tro-
ende", "hellige" og "kristne" afhængig af
kulturel kontekst eller vinkling, men der er
reelt tale om synonyme termer.² Det er rig-

tigt, at betegnelsen discipel flere steder an-
vendes i en mere snæver betydning om de
tolv disciple, altså de tolv apostle,³ eller om
deres specifikke rolle som "lærlinge" af Je-
sus,⁴ men andre steder i Ny Testamente an-
vendes discipel i stedet som en generel be-
tegnelse for en troende,⁵ eller for en efter-
følger i almindelighed.⁶ Man får også ind-
tryk af, at der finder et skifte sted i Bibelen,
hvor discipelbegrebet først anvendtes på de
tolv men senere hen anvendes i en bredere
betydning om alle troende i betydningen
personlig efterfølgelse.

Disciplen som begreb finder vi også i
Missionsbefalingen, hvor vi jo befales at
"gøre disciple",⁷ fremfor at vinde menne-
sker, selvom det at vinde mennesker er en
integreret del heraf. Nogle vil måske her
hævde, at disciplen er slutproduktet af en
proces, der starter med, at den enkelte
kommer til tro,⁸ men som først kulminerer,
når den troende er "udlært",⁹ men det må

¹ Måske er der her en pendant til, hvordan vi behand-
ler medlemmerne i kirkerne. Som medlem må du selv
bestemme, hvor meget eller hvor lidt du vil bidrage
med, men du kan *vælge* at blive medarbejder, hvilket
strengt taget ikke er nødvendigt for at nyde goderne i
kirken, men det er nødvendigt, hvis du vil med i in-
derkredsen og potentielt med i lederskabet.

² Jeg hører her til dem, der ikke mener, der ligger noget
signal i anvendelsen af den ene betegnelse fremfor den
anden, og heller ikke i fraværet hhv. tilstedeværelsen
af ordet "kirke".

³ f.eks. Matt.10,1; 11,1 og Johs.20,19

⁴ f.eks. Matt.10,24

⁵ f.eks. Matt.27,57; Apg.6,1.7; 9,10.26; 11,26; 14,21; 18,23.

⁶ f.eks. Luk.5,33

⁷ "Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine di-
sciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Hel-
ligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det,
som jeg har befale jer." (Matt.28,19-20a)

⁸ jvnf. "...idet I døber dem..."

⁹ jvnf. "...idet I lærer dem at holde alt det..."

afvises i lyset af de skriftsteder, hvor ordet discipel også anvendes om helt nye og uudlærte troende.¹⁰

2.

Min pointe er naturligvis ikke blot terminologien, men tendensen til at opdele de troende i flere niveauer, hvor hvert nyt niveau er et frivilligt tilvalg for den enkelte, enten dette angår skridt af almindelig efterfølgelse og vækst, eller det angår begivenheder som f.eks. at blive døbt eller blive medlem.

Man kunne frygte, at denne tendens til at skille discipelskab ud som et separat valg udspringer af ønsket om at kunne tilbyde et relativt uforpligtende evangelium som i "frelsen er gratis, du skal bare tro på Jesus." Det er i hvert fald sandt, at evangeliet kan forkyndes på en måde, som gør det svært at introducere et senere imperativ og forkynde en Jesus, der faktisk også kræver noget af sine efterfølgere. Her kan italesættelsen af discipelskab som et tilvalg til frelsen rigtig nok være et uheldigt kompromis, hvor man reelt siger noget i retning af, at "Jesus vil rigtigt, rigtigt gerne have, at du bliver en discipel, men han skal nok frelse dig alligevel, selvom du siger nej tak".

Personligt tror jeg dog snarere, at den nævnte italesættelse skyldes, man ikke vil risikere at forkynde en form for gerningsretfærdighed. Hvis man vil fastholde frelsen af nåde ved tro, så kan man jo ikke samtidig stille krav om helliggørelse, og at den troende har "fået styr på" sit liv og har fået etableret gode vaner, f.eks. i form af regelmæssig bøn og bibellæsning. Her er italesættelsen af discipelskab som et tilvalg en slags sikkerhed for, at man ikke kommer til at gøre frelsen afhængig af sådanne ting.

Som jeg ser det, er det grundlæggende problem en mangelfuld forståelse af, hvad discipelskab egentlig er. Man kan i hvert fald let få det indtryk, at discipelskab gøres synonymt med helliggørelse eller åndelig vækst, og at en discipel er en, som i det mindste er nået rimelig langt på de pågældende områder, mens den troende "blot" er frelst. Det siges næppe sådan, men den nye eller kirkefremmede vil sikkert godt kunne få et indtryk i den retning.

3.

Hvis man definerer discipelskab som modenhed eller helliggørelse, så er det logisk, at man er nødt til at skelne mellem den, som er troende, og den, som er discipel, for selv den helt nyfrelste og endnu ikke helliggjorte er jo frelst. Men hvor det er sandt, at der i kirken er troende på forskellige trin af helliggørelse og åndelig modenhed, så er det ikke bibelsk at italesætte dette som et spørgsmål om discipelskab.

Hvis man skulle illustrere, hvad discipelskab i stedet er, så kan man tage udgangspunkt i en pædagogisk illustration, som jeg tror, de fleste har stødt på eller kan forholde sig til, hvor Gud og Jesus er anbragt i midten af en række koncentriske cirkler, med mennesker placeret på disse, men i forskellige afstande. Pointen er, hvad cirklerne repræsenterer.

Hvis man ser discipelskab som kulminationen på den proces, der begyndte, da man kom til tro, vil man typisk se cirklerne som repræsenterende den enkeltes "afstand" til Gud, med den forhærdede synder og forbenede vantro yderst, med den søgende lidt tættere på, og med den troende længere inde. Inderst inde ville man så finde disciplen, og allerinderst måske ligefrem helgenen. Her er discipelskab kulminatio-

¹⁰ f.eks. Apg.6,1.7; 14,21.

nen af en proces, hvor man først finder Gud og kommer til tro.

Men cirklerne kan også repræsentere, i hvor høj grad den enkelte er ramt af syndefaldets konsekvenser, således at de inderste cirkler afspejler de tilfælde, hvor det oprindelige gudsbillede har lidt mindst skade, mens de yderste repræsenterer et fremskredent forfald eller en omfattende degenerations i forhold til det tiltænkte. I den situation kan der være både troende og ikke-troende i (så godt som) alle afstande, for selv mennesker i verden kan være loyldige, være tro mod deres ægtefæller eller være ærlige og redelige i handel og vandel. Ligesom troende kan være mindre "genoprettet" på mange konkrete områder end nogle ikke-troende, og dermed måske leve mindre eksemplariske liv.

I den situation handler discipelskab i stedet om *orientering*, og det er min overbevisning, at det er en mere bibelsk synsvinkel, når man ser, hvordan betegnelsen discipel anvendes i Bibelen.

Her er disciplen nemlig den, som har vendt sig til Gud, mens den vantro, der jo pr. definition heller ikke er discipel, har vendt sig væk eller står med ryggen til Gud.

Her vil nogle troende kunne være "længere væk" fra Gud, i betydningen have mindre eksemplariske liv, mindre naturlig disciplin, et mere sårbart temperament, dårligere forvalterejner, mindre naturlig omsorg for sin næste eller tilsvarende dårligdomme. Men den troende vil have vendt sig til Gud, i modsætning til den ikke-troende, der målt på det naturlige måske lever et "bedre" liv.

I den forståelse er discipelskab ikke et tilvalg til frelsen, men er netop identisk med den omvendelse, som finder sted i

frelsen,¹¹ hvor den enkelte vender (sig) om til Gud. Discipelskab er tilsvarende identisk med Jesu ord om at "følge mig",¹² idet man her nyorienterer sig mod den Frelser, man har besluttet sig for at følge. Og discipelskab er identisk med at gøre Jesus til Herre i ens liv,¹³ idet Herre her kan forstås som det fixpunkt, ens liv nu orienterer sig ud fra.

4.

Discipelskab handler altså ikke om, hvor langt man er nået, men om hvilken orientering eller retning ens liv har, selvom det sidste naturligvis på sigt indvirker på det første, men dette er frugten af discipelskab, ikke discipelskab som sådan. Meget af det, der betegnes som discipelskab, burde nok i stedet kaldes ved klassiske bibelske navne som helliggørelse, tjeneste eller forvalterskab, og discipelskab i stedet anvendes synonymt med at være en troende.

Discipelskab i en bredere betydning indebærer selvsagt, at man orienterer sig mod Jesus i hele sit liv, altså på alle områder af sit liv og på alle tidspunkter i sit liv. At man har Jesus som centrum for sit liv i ungdom og i alderdom, samt som single og som gift. At man har Jesus som centrum for sit liv i relation til sin tjeneste i kirken, såvel som på sin arbejdsplads og i sin familie. At man har Jesus som centrum for sit liv i sin karriere og i sin fritid, og i åndelige såvel som i sekulære sammenhænge. Altså, at man har Jesus som Herre i hele livet, både i hele bredden af ens liv og i den fulde længde af ens liv.

¹¹ f.eks. Apg.2,38

¹² f.eks. Matt.9,9

¹³ Rom.9,10

Discipling postmodern youth

Which aspects of postmodernity work for and against discipleship among young people aged 18-30 in Denmark?

By Kent Jakobsen, Principal of Mariager Højskole

¹⁴ Having the aspects of postmodernity in mind the question is how we fulfill the great commandment of making disciples. In the following section some ideas are offered of what might work in disciple making and how some of the challenges might look like.

Everyday spiritual life experience counts

With a generation who lost its belief in an overarching structure, the life of the individual counts. What might work is building up close relationship with the one who is to be disciplined showing and explaining your experiences with Christ and how you out-live your spirituality.

Drane speaks for a redefining of worldview letting everyday life and experience become our worldview well knowing that a modernist would say that we are on slippery ground, because the authenticity of experience could never be taken for granted but needed to be tested by reference to the

canons of rationality. Drane suggest that we prioritize experience above reason. That is an unnecessary dichotomy, especially in a Christian frame of reference, because both experience and rationality are intrinsic parts of the human psyche, which is itself made in the image of God (Gen 1:27). Most people experience with reason. Why not reflect on the meaning of life's reality as we are processing it asking questions about the way in which disparate experiences connect together, if they do (Drane, 2008:10).

Bosch speaks of "A spirituality of the road". A search of a spirituality to sustain the journey involves all aspects of life rather than church meeting (Bosch, 2001.)

Stetzer speaks about a spirituality that is alive and at the same time reflective emphasizing that people come to Christ through spiritual experiences which lead to understanding of doctrine – relationship with God rather than using theological terms, the intellect is not the starting point, but the disciples need to be ready to explain the spiritual life (Stetzer, 2003.) Compared to how Jesus lived and made disciples, it seems to be a valid way of thinking and

¹⁴ This article is a part of a Harvest Bible College Thesis by Kent Jakobsen entitled "What aspects of postmodernity work for and against discipleship among young people aged 18-30 in Denmark?".

practicing letting people close to our lives participating in outlived Christianity. Instead of letting the Bible be the starting point, then let the Christian life and experience legitimate why it makes sense to follow the values, principles and the person Jesus Christ spoken of in the word. The authority of the word of God does not exist in postmodern thinking, but lives who are worth following, filled with spirit expressed in a lifestyle build on loving God and loving man will eventually impose power and authority back to God's word, because they see that people following Jesus Christ make a positive difference in the world they live in. Helping the disciple experience God for themselves is the role of the discipler.

A postmodern new Christian wants an experiential faith, not emotionless logic. A sensitive, intelligent, Pentecostal faith will be able to provide just such an experience.

What might work against disciple making living that close to people letting them see the everyday spiritual life, values, home etc. is the time consuming factor. One of the highest values today is time. "Not accomplishing enough characterizes the cultural modernization" (Ziehe, 1989.) It needs to be a high priority having someone close to your life spending the time necessary, in order to see life changed. To possess a belief that everything in life has to go fast and the feeling of not accomplished enough compared to a process of disciple making which often is a slow affair creates a major challenge. Will there be the persistency and patience in the discipler to see the process taking place in the life of the disciple? That is one of the unanswered questions?

Another challenge is the mobility. Once you were born in your class in a social context and stayed, worked and died there with no mobility. Now you can do whatever

you want and live wherever you desire and it challenges discipleship (Luhmann, 1999.) Whenever the relationship of disciple making is emerged the probability of a lasting relationship is not high.

On the other hand according to Kaspersen (Kaspersen, 2001) the analysis of contemporary society given by Anthony Giddens draws the attention on that time and space have been separated owing to that new technology and globalization also brings new opportunities. Because the time is standardized, you can interact through emails, Facebook, Twitter, Msn etc. The space changes and you are able to be in the same space without being physically present. It brings new possibilities in the disciple making process. Of course some values can only be transferred when being physically together. On the other hand some part of the disciple making process could take place through use of new media.

Help me how to live – lifestyle teaching in focus

The fragmentation of relationship is now a part of normal life with more sexual partners, yet still searching for new ones, because they believe that acceptance and commitments are possible (Drane, 2008:31.) In this age we are seeing a redefinition of the very idea of family, as more and more people live predominantly single lives, with little that previous generations might have identified as a family at all. 2001 UK 32 % of homes were occupied by only one person, 25 % were single. More people today are lonelier than ever before. The consequences of the long hours we work with no time for forging relationships or the freedom of putting ourselves first brings up a lot of lifestyle issues. The postmodern people are

searching for things that will help them cope with the challenges of life.¹⁵

Drane suggests different “doors” through which people might choose to enter Christianity. Belief – what makes sense with a cognitive even intellectual approach could be one access to an encounter with the Gospel, like C.S. Lewis was such a convert. Belonging and how to relate with the desire for community (the essay will focus on that later on) could be another door. Finally lifestyle – how to live could be an important door in these years with reinventing their lifestyle in empowering and nurturing ways (Drane, 2008:90.) Discipleship meaning living together, helping to integrate healthy and holistic ways could meet the need for people seeking Christ because of a breakdown in lifestyle.

With the help of what the Bible offers as principles of a healthy life together with the life lived of the discipler could be a way of seeing a process of healthiness and maturity in the life of the new Christian. When unhealthy lifestyle habits are integrated, it will take time to replace these with new ones. The spirit as already mentioned in the essay is a great helper, when God is allowed to play a role in people’s life, but the heart and the love of the discipler is crucial in seeing new life and healthy life being formed. It will probably often look like two steps forwards and one backwards. With the discipler’s investment and the belief in a God who can perform miracles, lifestyle issues can be a platform for seeing discipleship in a new way helping a new generation of young people to live a healthy life.

¹⁵ Tom Cruise, quoted at <http://www.imdb.com/name/nm0000129/bio>, is an example of this when he stated “What Scientology gives me is the tools to deal with that, to better enjoy my life and to be able to contribute more.”

It will probably be a challenge to see accountability in relationships taking place, which will be vital in order to integrate and see a change in lifestyle. The idea of Life Transformation Groups (LTG)¹⁶ could be a formal setting with weekly meeting which will enhance the demands of accountability which is necessary. The Christian life might be presented more through narrative theology rather than systematic or dogmatic theology by emphasizing the narrative aspects of the Bible, as well as the narrative aspects of our Christian lives. In other words, Biblical and current personal testimony is powerful because among post modern there is a tendency to accept the experiences of others as valid.

What might work against disciple making in this area are two tendencies: Inclination and the “feel good” syndrome. Inclination is a central concept to be considered in the youth culture. About 40% of students in

¹⁶ A life transformation group (LTG) is a disciple creating fellowship that inspires to be wholehearted followers of Jesus and equips us to affect our world through God’s love and power. LTG is an opportunity to grow as a Christian which require four things: To pray, to read God’s word, to share ones faith and to confess ones sins and by that living in the light. Practically it works like this: How does this work?

A group of two or three persons of the same sex who will be meeting an hour once a week.

The group is so small that a leader is not needed, but someone who takes the initiative.

The group split when a fourth person is connected.

The starting point for the gathering is a schema with 10 personal questions.

The group demands confidentiality and honesty towards one another to be able to function.

During the week the persons in the group will be reading a daily number of chapters in the bible.

Three of the ten questions are permanent, while the rest are variable.

The permanent questions are about: Prayer, bible and evangelism.

The variable questions are the confession side which can change tailored with the need of the group.

The confession areas could be: Family, work, economy, relations, sex, character, congregation etc.

Denmark change from one education to another during their studies. When asked, the answer is "I am studying, out of desire, and stay as long as I feel this education gives me something, that is exciting and feels good (Simonsen & Katznelson, 2000.) This inclination-perspective in reality removes the boundaries between studying, work and leisure time emphasizing that what counts is the norms of leisure time which in many ways seem problematic, because education and work is not always exciting and rewarding (Willer & Østergaard, 2001).

In relation to "feels good", Malm speaks about how the unconscious and what has been suppressed take control over the will and make one behaving compulsive. It can take some time to recognize these feelings and see through where they come from and where they lead. When that happens one can begin choosing what feelings one wants to say yes or no to. When this process begin Malm stresses one can begin following Christ on a deeper level instead of just conforming to a pattern of "spirituality." (Malm, 2003:136) If the discipler is willing to stay close connected to the disciple, he might be able to help the disciple to cope with the challenges of not being controlled by inclination and feelings, helping to introduce persistency and patience as part of the spiritual life and engaging in helping the disciple saying yes to the right feelings leading to the goal, he has in mind.

Honesty, dialogue and openness in the process

When the postmodern man left modernity he also left the belief in the overarching authority giving meaning and purpose to everything. Even though development and improvement took place during modernity, the answer on everything wasn't found in

knowledge and science. Whether Atkins diet is healthy or not, or milk is good or bad for children depends on the latest research and can change again tomorrow leaving people suspicious about what is right and wrong.

Being brought up with propaganda and advertizing this and that you see reluctance to buy anything that feels like a sales pitch even though it sounds cool and look good e.g. politicians who did not deliver what they promised etc. This combined with reflectivity results in plenty of options.

Earlier the traditions took the place of being reflective, but today you only act according to the traditions, if you can make the actions legitimate through the power of being reflective. These continuous additional options or the choice of not making use of the options result in individuals who are constantly facing conflicts in decision making leading to increased insecurity and doubt. Is Christianity or what they tell me right? What about other religions? There is no longer solid ground under your feet.

This influence the approach the post-modern man meets Christianity with. He seems interested in purpose in life, but the message needs to be served with humility, sensitivity, sincerity with a great portion of the love of Christ. Honesty, openness and authenticity and a willingness to share weaknesses needs to be expressed. In the disciple making process the style and delivery needs to be taken into consideration. In gentleness and respect given reasons for the hope in the Gospel followed by how it works in our lives might be door openers to young people searching and looking for purpose in Christ. The confidence needs to be won and cannot be taken for granted even though you carry a position with you. That might be even a hindrance, as the be-

lief in authority is not strong anymore. Doubt and room for being reflective is crucial in the process of disciple making.

Ed Stetzer recommends giving room for doubt and dialogue, and allowing people to express their doubt and encourage them to explore their uncertainties. For the discipler it requires consideration on how to create space to think, question, debate and wrestle with issues and disagreements in the process. To be a good listener to other perspectives without being afraid if one cannot answer the questions is a key value. At the same time sharing the Gospel, introducing Christ with a readiness to show how the Christian life look like surrounded by openness, honesty, humility and respect will work for the discipleship process.

One of the things that challenge disciple making in this area is the whole thinking of image culture or impression-management brought from Goffmanns theater metaphor (Birkelund, 2005.) Both as a church, discipler and disciple there is a tremendous focus on what happens "front-stage" more than "back-stage." With the desire to impress, getting things to look well focusing on presenting the best version of me and to some extent live like an actor not showing the whole of me inspired by the media. This thinking challenges the process of being honest, open and real which are building blocks in order to see growth taken place. On the other hand good and great things like creativity and being quality-conscious flows out of front-stage thinking. It just needs to be balanced by back-stage integrity and living authentic lives whether you are on stage or not.

Liminality an opportunity to build genuine authentic new inclusive communities

Roxburgh introduces the term liminality which is the conscious awareness, that as a group (individual) one's status, role in a society have been radically changed to the point where the group has now become largely invisible to the larger society in terms of the previously held set (Roxburgh, 1997:23.)¹⁷

Turner describes three phases of transition in any rites of passage processes: Separation, liminal and reaggregation. Separation expresses that going through the rite of passage is detached from their established, embedded roles moving to the liminal phase - the place of marginalization. The group is now outside the normative roles and relationships that characterized and gave meaning to their identity. You engage in a process of transformation. The third and final phase is the reintegration into the social group as a new person with a fresh identity back into a stable normativity (Turner, 1969.)

¹⁷ Roxburgh explains the term as a tunnel transition from one understanding to another. Like the boy leaving the tribe, into the wilderness, going through some rites and returning back as different, like a man, inwardly transformed and outwardly changed to a new place of status and place in the tribe. The liminal phase creates vulnerability. Because of negation liminality is seen as a bad thing - something to be resisted and reversed. The potential of a new transforming relationship with the culture does not surface in the self-understanding of the group. The impulse to find the road back often leads to confusion in this period. You can argue for that the whole society today is in an unpredictable situation not just a particular group like the church. Postmodernism can be observed as a new liminality, when the whole culture is in transformation. Turner expresses how the overarching framework is absent and there seems to be no returning to where the world was before, only movements into a future.

The Church has experienced detachment both during modernity and post-modernity. How can the Church return back to the culture again and play a role as it did earlier in history, only with a fresh identity, a transformation that happens during the liminal phase. The liminality phase often leads to intensive religious experiences in this transitional period, because a new vision for the future is needed.

Both Drane and Roxburgh offers some ideas how that vision might look like which relate to discipleship in very crucial ways. The emergence of new communities could emerge stripped of former roles and statuses. Like when Christianity in the first place entered history. It was a new social reality formed out of a liminal experience that created the community of a new peoplehood. They possessed a strong sense of belonging. The new community offers an alternative to the central perversion of the church in modernity, its individualized and privatized spirituality.

Liminality requires leaders with the theological, political and social skills to elicit the new communities. It requires leaders with identities formed by the tradition rather than the culture and leaders who listen to the voices from the edge.¹⁸ They listen to the pain and questioning emerging from the fragmentation and alienation dwelling within postmodern people – the loneliness of our individualism. They meet the need of the longing to be connected to a Word that calls them beyond themselves into a place of belonging that God gives within a people (Roxburgh, 1997.)

¹⁸ The pastoral role in the context of liminality is that of articulating the congregations experience in modernity re-interpreting their roles not as caregivers but as poet – articulators of experience and the rememberers of tradition.

After World War 2 people got the chance to get new housing by moving to the suburbs, public transportation became better, people got their own cars, sanitary conditions improved BUT people lost the sense of community and it was hard to build up a new one (Drane, 2008). The lack of community could be an opportunity for the church like Stephen Cottrell suggests: “A safe and affirming environment where you know yourself to be valued and loved, where your questions are taken seriously, where you can grow at your pace and towards your own potential... helping people to become part of a community and to understand themselves within the community.”

If discipleship could take form in a context like this, it will meet the need of the postmodern man and the Christian fellowship will experience a new kind of relevance of the society they want to influence. A re-discovery of shared house could maybe be one answer to this strong need of experience community. In this context of living together, it would be natural to be engaged in disciple making when the outliving of the Christian life is experienced on a day-to-day basis. It is not that simple because of the fact that many Churches are struggling and at the same time there is an enormous distrust of almost all inherited institutions present. On the other hand the Church ought to be in a position to connect with the existential aspirations of those who find themselves spiritually disconnected and searching for a home. The church that finds a way to address the alienation, relational fragmentation, and personal lostness will make a major contribution to the life wider civic society, as well as becoming a place of personal nurture that could truly qualify to be the body of Christ.

Communities promoting network, small groups, personal friendship, a place to belong (all evidence of the unchanging human need for community), would be the perfect frame to outlive the great Commission of making disciples. Communities where relating, talking, discussing, praying for one another, being authentic take place will attract postmodern people and all this are vital ingredients of the disciple making process.

Drane suggests how being inclusive and welcoming could be helping factors in developing the discipling community speaking about the difference between welcoming others into our own communities and creating a space that is inclusive. Welcoming the stranger is a social need and a biblical principle (Luk 14:15-24.) Hospitality is a gift that invariably blesses those who give as well as those who receive.

Christine D. Pohl comments: "Hospitality will not occur in any significant way in our lives or churches unless we give it deliberate attention. But the practice has been mostly forgotten and because it conflicts with a number of contemporary values, we must intentionally nurture a commitment to hospitality.... Hospitality becomes less difficult and more "natural" as we grow more familiar with the practice." (Pohl, 1999.) A community being filled with hospitality would be the right place to exercise discipleship.

Finally if the community could be meet the great cry for hope. Alan Roxburgh and Fred Romanuk say: "The most important currency a congregation has to spend is hope" (Roxburgh & Romanuk, 2006:16.) The fresh revelation from the liminality experience would naturally be hope which is closely connected to the Gospel. If this hope is displayed in these new communities,

they would attract the postmodern man. These new communities could be challenged by what the French sociologist Maffesoli calls neo tribes or postmodern tribal fellowship (Maffesoli, 1996.)

The core in these kinds of fellowships is experiencing the power of being together having something in common, but the neo tribes are superficial and passing. Often the neo-tribes are opposing other tribes. The danger could be that the new fellowships emerging from the liminality phase end up being small, chosen, unstable, charismatic fellowship based on the tribes mutual attractiveness towards each other (Willer & Østergaard, 2004:30-31) being a new marginality. Yoder emphasize the primary narrative meaning of baptism is the new society it creates, by inducting all kinds of people into the same people (Yoder, 2001:32.) In building up the new communities this point needs to be taken into consideration and inclusiveness aiming for fellowship without social, ethnical or generational distinctions.

Bibliografi:

- Birkelund**, Finn Salbøg. (2005.): *Relationship between parents and committee work (Forældrerelationer og bestyrelsesarbejde)*. Kroghs Forlag, Denmark.
- Bosch**, David J. (2001). *Spirituality on the road*. Wipf and Stock Publisher.
- Drane**, John. (2008) *After Mcdonaldization*. Darton. Longman + Todd Ltd. London.
- Kaspersen**, Lars Bo., (2001). "Modernitets analyse" i
- Luhmann, Niklas (1999): *Tillid – en mekanisme til reduktion af social kompleksitet (Confidence – A mechanism for reduction of social complexity)*, Hans Reizels Forlag, Denmark.
- Malm**, Magnus. (2003). *Bag Billedet (Behind the Picture)*. Forlaget Boesdal, Denmark

- Maffesoli**, Michel. (1996). *The Time of the Tribes*. Sage Publications Ltd. ,London.
- Pohl**, Christine D. (1999). *Making Room: Recovering Hospitality as a Christian Tradition*. Grand Rapids MI, Eerdmans.
- Roxburgh**, Alan J. and **Romanuk**, Fred. (2006). *The missional Leader*. San Francisco, Jossey-Bass.
- Roxburgh**, Alan J.(1997). *The Missionary Congregation, Leadership, & Liminality*. Trinity Press International Harrisburg, Pennsylvania.
- Simonsen & Katznelson** (2000). Unges arbejdsbegreb I Tidsskrift for Arbejdsliv Nr. 4 2000 (Young people's concept of working in the Magazine for Working Life No. 4, 2000.
- Stetzer**, Ed. (2003). *"Planting New Churches in a Postmodern Age"*. United States of America, Tennessee: Broadman & Holman Publishers.
- Turner**, James. (1969). *The Ritual Process*. Ithaca: Cornell University Press.
- Willer**, Thomas and **Østergaard**, Søren. (2001). *Generation Search*. Forlaget YouthResources, Copenhagen, Denmark.
- Willer**, Thomas and **Østergaard**, Søren. (2004). *Jeg tror på det hele – Gud, skæbnen og de syv bud (I believe in everything – God, Destiny and the Seven Commandments)*, Unitas Forlag, Denmark
- Yoder**, John Howard. (2001). *Body Politics*. Herald Press, United States of America.
- Ziehe**, Thomas. (1989). *Fremad mod halvtredserne i Ambivalenser og mangfoldighed ("Towards the Fifties" in Ambivalence and Diversity*. Denmark, Viborg: Forlaget Politisk Revy.

Postmoderne udfordringer

*Interview med Kent Jakobsen, forstander på Mariager Højskole
af Jesper Veiby, stifter af Kristent Institut*

Du argumenterer for, at vi i mødet med postmoderne mennesker skal møde dem på deres banehalvdel og ikke gå op i at forkynde absolutte sandheder, men dyrke relationer. Hvordan gør man det i praksis?

Nu tror jeg ikke, at man nogensinde vil møde nogen, som ville sige "goddag, jeg er et postmoderne menneske". De findes nok ikke. Men der er ingen tvivl om, at der er sket noget med de mennesker, som lever i vores verden og i vores samtid. Ikke mindst i deres forståelse af det spirituelle. I moderne tid var der et vist kendskab til kristendommen, fordi man havde haft noget med sig fra ens konfirmation, fra kristne i familien mv. I dag er der rigtig, rigtig mange, der mangler en sådan for-forståelse. Man kan mærke, at folk ikke har styr på det, som lå i dansk kultur, hvis man går en generation eller to tilbage.

Det moderne menneske havde en stor tiltro til, at videnskaben kunne løse de problemer, vi står overfor. Her er der hos den postmoderne en mindre tillid til, at videnskab og ny teknologi kan løse alting, og der er en større søgen efter det åndelige og efter en mening med tilværelsen.

Her har kristendommen jo et godt bud, og når jeg anbefaler samtalen, så er der jo ikke noget nyt i dette. Jeg tror, at Johannes-evangeliet har 27 samtaler mellem Jesus og mennesker, så det med at vandre med mennesker og indgå i relationer er jo næsten det, som vores Mester viste os. I praksis kan man gøre det ved at have en åben, coachende og lærende tilgang. Altså at høre, hvor folk er i livet og svare herefter. Nogle gange har vi været dårlige i vores kommunikation og har forsøgt at proppe noget ned i halsen på dem, som de ikke ønskede, i stedet for at spørge os selv, hvor folk er henne, og så forkynde evangeliet derfra. Her tænker jeg, at vi både som kirke og efterfølgere kan engagere os i det helt almindelige liv, f.eks. i foreningslivet, og benytte os af de mange anledninger, som byder sig til i samtaler og venskaber.

Det er bevist, at den måde, de allerfleste kommer til Gud på, er gennem familie, venner, naboer og folk, som tog sig tid til dem, og så er der nogle få procent, som ser noget på tv, eller som Gud møder overnaturligt midt om natten eller den slags.

I den moderne kontekst har vi fokuseret på teknikker. Det er i hvert fald det, jeg er

vokset op med. Vi skal ud på gaden fredag aften og give den gas. Men det, man læser ud af Ny Testamente, både hos Jesus og Paulus, er at starte, hvor mennesker er, i deres dagligdag, og så voksede det derfra til at gå ud på gaden og tale med mennesker.

Så når jeg taler om relationer, så er det, fordi postmoderne mennesker søger dette, men også fordi vi ser i Bibelen, at det var på den måde, de første kristne kom til tro.

De fleste kristne vil jo være enige i, at man godt kan ændre på formerne, bare man holder fast i kernen i evangeliet. Men nogen vil nok sige, at tanken om en absolut sandhed er en ret central del af evangeliet. Vil det ikke clashe i mødet med den postmoderne, at vi tror på en objektiv sandhed?

Jeg tror selvfølgelig ikke på det med, at hvis noget er godt for dig, så er det godt for dig, men ikke nødvendigvis for mig. Jeg mener bestemt heller ikke, vi skal ændre evangeliets absolutter. Men vi skal være bevidste om, er hvad der er kirkekultur og tradition, og hvad der er evangeliets sandhed. Den måde, indpakningen så ud, og den måde, vi kommunikerede på for 25 år siden, må gerne ændres, men gaven og evangeliet er det samme.

Samtidig var både Jesus og Paulus gode til at møde mennesker i øjenhøjde og tage udgangspunkt i det, som var en del af deres liv. Da Paulus går rundt i Athen i datidens polyteistiske verden, så finder han alteret for den ukendte gud og bruger det som afsæt til at forkynde evangeliet. Og når Johannes i starten af sit evangelium bruger begrebet Logos, så bruger han et sekulært begreb til at forklare om Gud, der inkarnerede sig. Så vi skal på ingen måde ændre evangeliets kerne, men vi skal være bedre

til at forstå modtagerne, og hvor de befinder sig.

De er heller ikke postmoderne allesammen. Der er masser af unge, som er vokset op i stærke, modernistiske miljøer, hvor ateisme og facts har fulgt dem hele livet, og som kun langsomt har åbnet sig for det postmoderne. Og så er der dem, som er gået hele vejen, og som har forkastet en overordnet "storhistorie" og som er åbne for alting.

Det er jeg med på, men selv en hardcore postmoderne person vil jo i praksis godt tage visse sandheder og erfaringer. Vi tror jo allesammen på tyngdekraften og på eksistensen af bakterier, og vi mener alle, at man ikke må slå mennesker ihjel for sjovs skyld. Meget basale ting, men alligevel. Så måske vil den postmoderne kunne rumme et gudsbegreb som noget absolut, men til gengæld ville være meget skeptisk overfor den enkelte kirkes dogmatiske insisteren på, at man har hele sandheden?

Det tror jeg, du har ret i. Der er generelt en afstandtagen til dem, som kommer og siger, at de har hele sandheden. Særligt hvis man ikke har nogen relation til dem. Her vil den postmoderne sige, "fint nok, det må du gerne mene, men det køber jeg ikke," mens mine forældre ville have haft en helt anden respekt for lægen, præsten og læreren. De autoritetsfigurer er væk, så man må bygge på en anden måde.

For mange postmoderne unge betyder det mere, at man oplever en relation, hvor der er respekt og autenticitet, og hvor de kan se, at det, du tror på, også er noget, du lever. Når vi starter med det, så kan vi meget lettere forkynde de sandheder, som de unge også har brug for, men med mindre de har haft et meget stærkt gudsmøde, så

vil de sige, "no more religion, jeg skal ikke pakkes ind i det, men jeg vil gerne høre noget om dit liv".

Hvis vi møder mennesker i øjenhøjde, og de får lov til at se, hvordan vi lever kristendommen ud, så er det meget lettere at introducere kristendommens moral og etik, for de kan jo se, det gør en forskel for den måde, vi er familier på eller driver virksomhed på.

Jesus ville nok sige noget om at være salt og lys og at give dem smag på noget mere. Selvfølgelig skal vi turde stå for det, vi står for, men vi skal også gerne være kendt for andet og mere end at være imod abort og homoseksualitet. Der er nogle ting, vi ikke kan løbe fra, og som vi skal stå ved, men det er spørgsmålet, hvornår vi skal kaste det ind i samtalen, og hvordan vi skal få det balanceret med alt det andet og fantastiske i en relation med Gud.

Som du selv nævnte, er der mennesker, som møder Gud på en stærkere måde. Det menneske, som oplever en intens syndenød, eller hvor en guddommelig helbredelse bliver en øjenåbner, vil få sit verdensbillede rystet og opleve et paradigmeskifte. Nogle vil måske sige, at vi bare skal forkynde evangeliet og bede for syge, og at det er alt, der skal til. Har de en pointe?

Jeg tror, de har en pointe, blot vi ikke tager det moderne paradigme med os, som hæveder at det, som var engang, og hvordan vi dengang oplevede Gud i vores liv, er det eneste rigtige. Der er elementer i livet og i vandringerne med Gud, som aldrig vil forandre sig, herunder at man er en synder, som har brug for Guds nåde. Men man er nødt til at give sig tid til at forklare den postmoderne, hvad synd er. Det moderne menneske havde en vis forståelse af, hvad der var

rigtigt og forkert. Mine klassekammerater forbandt f.eks. kristendom med, at man ikke drikker, ikke ryger og ikke går med piger. Så de havde en vis forståelse af det, selvom jeg ville ønske, de havde trukket andre ting frem. Men overfor den postmoderne skal man bruge mere tid, fordi tiden nu er en anden.

Vi skal selvfølgelig kunne forklare og kende vores egen tro, men vi skal også være i stand til at føre mennesker ind i en erfaring med Guds kraft, midt i det levede liv. Her opfører vi os nogle gange, som om den slags skal foregå i en bestemt sammenhæng. Ikke at der er noget i vejen med vækkelsesmøder, men jeg kan huske fra den kirke, jeg kom i, at vi holdt vækkelsesmøder lang tid efter, at vækkelsen var stoppet. Vi fik os altså ikke tilpasset til den ny virkelighed.

Den postmoderne sætter stor pris på, at jeg sætter mig ned og deler min erfaring med Gud, tager tid til at bede med ham, og naturligvis bakker det op med en sund teologi. Altså både en forståelse af erfaringen og en vilje til at tage mennesker ved hånden og lede dem ind i den.

Det moderne menneske vil godt kunne leve med at være tilskuer, mens det postmoderne menneske selv vil have fat i troen og i livet, og det er jo faktisk sådan, Gud ønsker, det skal være. Her er der noget i den postmoderne, som harmonerer med det, vi tror på. Så kan der være andre ting, som er knap så gode, men her må vi have respekt for vandringerne og tro på Helligåndens virke i det menneske, men naturligvis også turde være vejledere og sige, at noget er godt, og noget andet er skidt.

Her til sidst vil jeg gerne berøre den problemstilling, at hvis den postmoderne tager imod evangeliet uden at gøre det til noget

absolut, er det så ikke muligt, at evangeliet blot opleves rigtigt "i den fase jeg er i nu"? Og er der ikke en risiko for, at vedkommende vil glide væk, hvis han går ind i en ny fase eller oplever modstand?

Det kan jeg sagtens følge dig i, men samtidig er jeg glad for, at det ikke er mit ansvar, men at det er Helligåndens opgave at overbevise mennesker om sandheden.

Jeg er mere og mere imponeret af, hvordan han arbejder i mennesker, selv før de kommer i kontakt med os. Vi skal stadig være gode til at disciple og forkynde sandheden, men den enkeltes overbevisning er et samspil mellem den pågældende, Helligånden og de mennesker, som pågældende møder. Så vi skal gøre vores bedste, men det er altid den enkelte, som selv vælger at bygge det hus, der kan holde hele livet. Her kan vi kun være med til at modellere.

Det er også vigtigt, hvordan vi tackler nye kristne, hvis de falder i synd igen, ligesom det er vigtigt, at vi inddrager dem i hele vores liv, så de ikke får et glansbillede at se, hvor alt er perfekt.

Vi står jo også med vore udfordringer, men vi vandrer sammen og oplever, at livet med Gud giver god mening.

John Drane omtaler menneskers forskellige veje til Gud. C. S. Lewis repræsenterer den meget intellektuelle og rationelle vej, *believe*. Så er der *belong*, hvor man finder Kristus, fordi man møder et kristent fællesskab med stor kærlighed. Og så er der *behave*, som på sin vis ikke passer til den postmoderne, men som alligevel gør. For når alting er åbent, så er der en større risiko for, at man tager nogle dårlige valg.

Her argumenterer Drane for, at vi skal lægge større vægt på *behave*, på at vejlede og forkynde om, hvordan man kan få livet til at fungere, hvilket faktisk leder mennesker til Kristus. Hvordan får jeg en god familie? Hvor får jeg en god virksomhed? Hvordan opfører jeg mig ordentligt?

Det giver mening for mig, fordi jeg arbejder med så mange unge, der har brug for at vide, hvordan en mand eller en far er, fordi de aldrig har haft en, enten han var fraværende eller ikke-eksisterende. Den postmoderne siger "vis mig, hvordan jeg skal leve og giv mig nogle metoder, som giver mig fast grund under fødderne." For det hele flyder jo i det postmoderne, og man er i virkeligheden meget usikker, fordi man ikke har nogen fast forankret kerne.

Kirkeplantning som discipelskab

Kirkeplantning i alternative indpakninger og kulturer 2017

Af Flemming Petterson

¹⁹ Ordet kirkeplantning fremkalder antagelig vidt forskellige scenarier og historier i bevidstheden, som vi hver især enten har oplevet, set, hørt eller læst om gennem årene, der er gået, og som præger det syn, vi har i dag på kirkeplantning som en af flere veje til at opfylde missionsbefalingen.

Der er både historier om succeser og fiaskoer. Der er faktisk i dag en hel del kirker i landet, hvor vi ikke i dag tænker på, at netop de kirker oprindeligt startede med, at en lille initiativgruppe samlede sig om et fælles mål – at bygge en levende kirke "from scratch" på et nyt sted! Men det er en kendsgerning. Guds ord er kommet ud. Mennesker er blevet frelst. Kirker er blevet dannet. Mange er kommet i tjeneste, nogle med fuldtidsløn, de fleste uden løn fra kirken.

¹⁹ Teologik har længe ønsket at debattere kirkeplantning og har derfor bedt Flemming Petterson skrive en artikel. Flemming og Grete Petterson har arbejdet med kirkeplantning lige siden de plantede Kolding Kirkecenter i 1994. Senere arbejdede de bl.a. med at genstarte Fredericia Pinsekirke. I 2015 flyttede de til Slagelse og planter kirke ud fra deres hjem. Grete og Flemming er en del af præsteteamet i Frikirken Vestsjælland.

Der er antagelig ikke nogen succesopskrift på, hvordan det lykkedes i nogle byer, mens det ikke lykkedes i andre byer. Men forskellige nøgelfaktorer har uden tvivl haft stor betydning for "succes", især når disse faktorer alle var til stede i en sund balance. Mere om det senere.

Også i dag er der en del aktuelle eksempler rundt omkring i landet, hvor vi ser nogle sprudlende initiativer inden for flere forskellige kirkesamfund, vi kan lære af!

Når det er sagt, så er der tydeligvis opstået en mathed i forhold til visionen om kirkeplantning i Danmark – eller rettere – visionen kan til en vis grad være der, men hvordan giver vi den ben at gå på? Det er udmærket at bruge nye betegnelser som kirkeplantning, en missional kirke, events mv. Det kan være med til at fremme dialogen og vores alles ønske om at være kirke i år 2017 og fremadrettet og at gøre flest mulige mennesker til disciple af Jesus. Men der skal mere til.

Formålet med denne artikel er blot et bidrag til dialogen. Derfor overskriften

”Kirkeplantning i alternative indpakninger og kulturer”.

For en del år siden var vi en pæn gruppe af ildsjæle eller såkaldte nørder, der var blevet smittet af ideen om, at en af de bedste strategier for at nå befolkningen med evangeliet var at flytte til en by, hvor der kun var få – eller ingen – frikirker i forvejen, og hvor der var en pæn stor høstmark af ikke-kristne. Vi betragtede nok os selv som en særlig ”race”: Kirkeplantere! Initiativerne kom bl.a. via DAWN bevægelsen, højskolerne i Kolding og Mariager, samt landsdækkende og regionale tværkirkelige kirkeplanterkonferencer mv. Fra USA kom Bob Logan med et team og inspirerede os alle i Karlslunde Strandkirke. Logans motto var ”flere og bedre disciple”!

Det gav altid et ”kick” at være sammen med de mennesker! At være sammen og blive inspireret af ”ligesindede”, opmuntre hinanden, dele erfaringer, drømme sammen og føle sig som en del af en familie, der er på vej i samme retning!

Men hvis man kun er sammen med folk som en selv, kan det også få en slagside!

Et ”Dream Team” fungerer bedst, når vi anerkender, respekterer og bruger hinandens stærke sider og talenter; ser værdien i forskellighederne og mulighederne for synergi, når vi supplerer hinanden, og ser at vi er langt stærkere og mere effektive, når vi arbejder sammen i en mangfoldighed af tjenester.

Måske er det derfor, Paulus taler om, at Gud i kirken har sat apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere, som supplerer hinanden i opgaven med ”at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme kan styrkes og udvikles”.²⁰

²⁰ Ef.4

I min egen kirkelige sammenhæng har jeg gennem de sidste 20 år oplevet en tendens til, at de forskellige tjenestegaver hver for sig har fået særlig fokus i forskellige tidsperioder.

Diplomatisk sag har det nok ikke altid været optimalt, når én af tjenestegaverne alene har fået fokus på bekostning af de andre tjenestegaver. Som den amerikanske profet Harold Eatmon sagde ved en konference i Danmark: ”Jeg er lykkelig for, at min kone står med mig i tjenesten. Jeg er profeten, der skaber ’kaos’; hun er hyrden, der rydder op efter mig”!²¹

David Cartledge kom helt fra Australien og fortalte os om ”The Apostolic Revolution” i Australien og har i sin bog af samme navn dokumenteret, at den største vækst i kirkerne først begyndte, da man anerkendte og gav plads til apostlene. I USA er der en bred kreds af både apostolske ”ministries” og profetiske netværk. C. Peter Wagner taler om ”The New Apostolic Reformation” og tilmed om ”The Second Apostolic Age”.

Hvordan ville det være, hvis vi i Danmark kunne stå sammen og lære at supplere hinanden i vores fælles tjeneste og kald at udruste de hellige, og at bygge Guds rige i Danmark?

Heldigvis er vi, så vidt jeg kan bedømme det, nu på rette vej. Ikke bare inden for vores eget kirkesamfund, men også på tværs af Guds store kirke. Det er stort!

Kirkeplanterundersøgelse

I 2003 fik jeg anledning til at foretage en interviewundersøgelse blandt 15 personer med primær baggrund i pinsekirker, som betragtede sig selv som kirkeplantere i den forstand, at de i hvert fald havde drømt om det, og nogle havde endda kastet sig ud i

²¹ Citeret frit efter hukommelsen.

det – nogle med succes, andre med "fiasko". Af de 15 kirkeplantere, der deltog i undersøgelsen, er de 9 stadig i aktiv tjeneste i vores fællesskab (og kan måske nikke genkendende til nedenstående besvarelser).²²

Formålet med undersøgelsen var at høre egne personlige oplevelser og erfaringer fra kirkeplantere, der selv havde haft støvlerne på. Plantningerne eller forsøgene på det omhandler en periode på 10-12 år, fra 1991-2003.

Selvom undersøgelsen har nogle år på bagen, er det min vurdering, at der stadig er meget, vi kan lære fra den. Her er et uddrag af besvarelserne:

Motiverne for oprindeligt at gå ind i kirkeplantning varierede fra at være et klart kald fra Gud til at være uovervejede tilfældigheder, der udsprang af, at man havde hørt nogen omtale emnet, eller bare at man generelt havde nød for mennesker.

Motiverne for eventuelt at gøre det igen, efter at man havde høstet dyrt købte erfaringer, var betydeligt anderledes. Det ville være: a) Nødvendigheden af et klart kald, b) fokus på en entydig mission med projektet, c) mulighed for at bryde ud af fastlåste strukturer, d) ikke gå solo men teamwork, e) netværk med andre tjenester et "must", samt f) enighed i teamet om visioner, værdier, strategier og målsætninger.

På spørgsmålet om der var behov for at plante kirker i Danmark, var svarene, a) at der var et kæmpe behov for at plante kirker; b) at det var afgørende for at kunne nå alle byer; og c) at det ville være en høstmaskine, der ville kunne bringe pinsekirkerne ind i en vækstperiode igen. Men. Det ville kræve

nytænkning og en redefinering af begrebet kirkeplantning.

Kirkeplanternes egen rolle blev ofte oplevet meget anderledes end andre traditionelle tjenester i kirken: a) Meget isoleret; b) meget krævende; c) stor risiko for konflikt ift. de traditionelle tjenester; d) ofte svagt netværk; og e) en allround, apostolisk tjeneste.

Der var mange gode grunde til at plante kirker: a) En effektiv metode til at nå mennesker i nye lokalområder; b) mulighed for mange kirker med mange forskellige stilarter; samt c) at mobilisere og strække gamle kristne.

Geografi

Hvor er de største behov? Det enkle og overordnede svar var: Overalt i Danmark. Både i tyndt befolkede områder og i storbyerne.²³ Om realistiske muligheder og forudsætninger for kirkeplantning var svarene, at man grundlæggende så muligheder over alt, men at det forudsatte den rette timing, lederteams, kaldsbevidsthed og lokalt eller regionalt samarbejde.

Og sidst en mere konkret opfordring: "Gå selv – eller send nogle!

På spørgsmålet omkring flere kirker i samme by, blev der givet udtryk for, at det grundlæggende var ok ud fra argumenterne, at der er brug for mange forskelligartede kirker for at nå bredt ud i befolkningen; at det ikke er én kirkes by, men Guds by, og at gamle kirker vokser, når nye kommer til. Dog forudsat et sæt spilleregler som respekt, dialog, visdom, ydmyghed og samarbejde.

²² Hovedkonklusionerne blev præsenteret på Prædikantdagene i Mariager i marts 2003.

²³ Andre undersøgelser viser, at der er tusindvis af byer og landsbyer af forskellig størrelse, hvor det kunne være relevant at plante en kirke eller et fællesskab af kristne.

Kirkeplanterne havde alle, ikke overraskende, oplevet både succeser og nederlag.

Blandt succeser blev nævnt: a) Mennesker blev frelst, inkl. folk, der var kommet ud i periferien i sit kristenliv; b) berøring med mange kirkefremmede; c) stor tjenestemæssig læring; d) eksplosiv vækst for gamle kristne; e) god sparring og opbakning fra Mariager Højskole; samt f) godt tværkirkeligt fællesskab og samarbejde.

Blandt faktorer, der blev nævnt som hæmmende for tjenesten og for vækst: a) Manglende modenhed og udrustning; b) manglende opbakning fra andre menigheder, lokalt og generelt; c) upræcise visioner og mål; d) lederskabet (hvis der var noget) fungerede ikke; e) andre ledere, der talte vantro; samt f) manglende erkendelse af, at "ting tager tid".

Afsluttende skal det nævnes, at de detaljerede besvarelser foreligger i skriftlig form og vil kunne uddybes efter behov sammen med mange flere erfaringer i en eventuel videre dialog og udvikling af emnet i vores fællesskab.

Med valget af overskriften Kirkeplantning i alternative indpakninger og kulturer 2017 er det et forsøg på at viske tavlen ren og gå "back to basics", og som et indlæg i debatten forsøge for et øjeblik at afprøve begreber, terminologi, strategier, former og forventninger til os selv og hinanden inden for dette område.

Lad os gå helt tilbage til "kilden" **– Jesus!**

"Jesus gik nu omkring til alle byer og landsbyer i hele den egn. Hvor han end kom frem, underviste han i synagogerne og forkyndte de gode nyheder om Guds rige. Overalt helbredte han mennesker for alle slags sygdomme og lidelser. Når han så på skarerne, blev han fyldt af medlidenhed, for

de var mishandlede og nedbrudte. De var som får uden hyrde. Og han sagde til sine disciple: 'Høsten er stor, men arbejderne er få. Bed derfor ham, der har ansvaret for høsten, om at sende flere arbejdere ud for at få høsten ind.'"²⁴

Hvilket scenarie. Måske vi bare helt enkelt skal starte, hvor Jesus gjorde. Jesus gik ud – alle vegne. Jesus så skarerne, og han blev fyldt af medlidenhed. Jesus så, at høsten var stor."²⁵

"Da kvinden var gået, sagde disciplene til Jesus: 'Mester, kom og få noget at spise.' Men Jesus svarede: 'Jeg har mad at spise, som I ikke kender til.' Disciplene spurgte hinanden: 'Hvem kan være kommet med mad til ham?' Jesus svarede: 'Min mad er at gøre hans vilje, som sendte mig, og at fuldføre den opgave, han gav mig. I siger nok: Der er stadig fire måneder, til høsten begynder. Men jeg siger jer: Luk øjnene op! Markerne er hvide og parate til at blive høstet!'"²⁶

Der var stor kontrast mellem den synlige, materielle verden og den åndelige verden! Disciplene repræsenterede og agerede i den synlige, materielle verden. Jesus repræsenterede og agerede i den åndelige verden! Jesus forklarer helt enkelt „Min mad er at gøre hans vilje! Og Jesus siger "Luk øjnene op!"

Ser vi markerne (mennesker), som Jesus ser dem? Jesus talte om markerne i flertal, skarerne i flertal. Høsten er stor²⁷ – ikke nogen lille høst, ikke en lille gruppe mennesker, ikke udelukkende én befolkningsgruppe (f.eks. her jøderne), men også "fremmede" befolkningsgrupper (her samaritanerne). Høsten er moden til at blive

²⁴ Matt. 9:35-38 BPH

²⁵ engelsk: plentiful

²⁶ Joh. 4:31-38 BPH

²⁷ engelsk: plentiful

høstet, men er vi modne til at høste? Ja, vi er overmodne – ”overfede” af undervisning! Vi er klar!

Der skal ikke kun høstes, der skal også bygges

Jesus taler ikke kun om at høste! Han taler også om at ”bygge sin kirke”!

Den kendte teolog C. Peter Wagner døde 86 år gammel i efteråret 2016. Han tjente i 16 år som missionær i Bolivia sammen med sin kone Doris, og han underviste i omkring 30 år på Fuller Seminary i Californien. Han skriver en del om kirken og kirkens liv og tjeneste i en af sine mange bøger ”This Changes Everything”. Her er et sammentrag:

Da Jesus sagde ”Jeg vil bygge min kirke”,²⁸ brugte han det græske ord *ekklesia*, og Wagner understreger, at den mest fundamentale mening (ikke bogstavelige oversættelse) af ordet *ekklesia* er ”Guds folk”! Uanset hvor Guds folk måtte være på et givet tidspunkt, udgør de kirken! Nogle gange – sædvanligvis om søndagen – er Guds folk samlet i en forsamling (kirkebygning), mens Guds folk ugen igennem, mandag til lørdag, er spredt ud på deres respektive arbejdspladser. Wagner spørger: Holder de op med at være Guds folk / kirken seks dage om ugen? Selvfølgelig ikke! Pr. definition er de Guds sande kirke syv dage om ugen, uanset om de er samlet eller om de er spredt! Wagner hævder, at hvis man slår ordet kirke / *ekklesia* op i et bibelleksikon, så vil man se, at omkring halvdelen af de steder, ordet er brugt i Ny Testamente, tales der om Guds folk, hvor de er samlet på den traditionelle måde, mens ordet i den anden halvdel af stederne er brugt om Guds folk, når de er spredt (uden for kirkebygningen)!

²⁸ Matt.16,18

Så vidt Peter Wagner. Andre fortolker begrebet *ekklesia* på en mere snæver måde som ”assembly” i betydningen en forsamling af mennesker (kristne), der er samlet på ét bestemt sted (typisk kirkebygningen).

Jesus sagde ”Jeg vil bygge min kirke”.²⁹ Han sagde også, at vi er kaldet til at bære frugt,³⁰ og at vi som hans disciple har fået betroet en eller flere talenter, som han holder os ansvarlige for. Paulus lærer os, at der er forskellige tjenester, og at der må være nødvendige, sunde strukturer, der fungerer i Guds kirke.

Når Jesus taler om sin kirke, siger han ikke ”Jeg vil bygge Pinsekirken i Danmark” eller ”Jeg vil bygge dén og dén kirkelige bevægelse i Norden”. (Det vil han uden tvivl også, begrundet på det kald og de visioner, han har givet til nogle specifikke persongrupper). Nej, som jeg ser det, taler Jesus om sin store kirke på jord, sit folk, dem der er hans disciple og følger ham. Derefter ser vi, at Paulus sætter tjenester, gaver og strukturer på plads, så Jesu kirke kan være effektiv i tjenesten med at gå ud i verden og gøre mennesker til Jesu disciple, og hvordan Jesu kirke som hans legeme kan være ”medbyggere” på hans kirke.

Her er der virkelig noget at tænke over! Hvis vi som Guds folk groft sagt er kirke 85% af ugen uden for kirkebygningen, har vi så nok fokus på, hvordan vi fungerer som kirke ”derude” ugen igennem? Hvilke behov møder vi? Ser vi behovene? Udnytter vi mulighederne? Dygtiggør vi os til den tjeneste? Godt nok er det ikke optimalt at prædike i tide og utide rundt omkring på vores arbejdssteder, og hvor vi ellers befinder os i hverdagen, men vi bør være parate til at vidne om Jesus og føre mennesker til

²⁹ Matt.16.

³⁰ Johs.15.

ham når som helst, der er anledning til det. Uden ord skulle vores livsstil også gerne være et vidnesbyrd i sig selv.

Selv små fællesskaber med under 20 deltagere, og utraditionelle fællesskaber (forskellige kulturer, vaner, interesser, livsstil, samfundslag osv.) kan gennem deres måde at virke på have karakter af at være en *kirke*.

Der kan, selv i mindre og utraditionelle grupper, være lovsang, forkyndelse og undervisning, omsorg, discipelskabstræning og meget ofte udadvendt arbejde, uden at alle de traditionelle tjenester og strukturer endnu er på plads. Man er dog i en proces med dette. Disse kirker behøver om nogen at være knyttet til et netværk af ligesindede og større kirker og tjenestegaver, der kan supplere og vejlede de mere begrænsede tjenester, der er til stede i de små og spirende kirkefællesskaber. Dette fremmer sundhed i den lille eller utraditionelle kirkes liv, vækst og virke.

Min drøm er, at vi bliver kirker og kirke-medlemmer, der som Guds folk er spredt ud i alle hjørner af samfundet, og som gennem vores daglige virke viser, vi *er kirke*, der hvor vi er. I offentlige virksomheder, i kommuner og ministerier, i uddannelses-sektoren, i forsvaret og politiet, i erhvervs-livet, i politiske hverv som minister, folketingsmedlem, i byråd og udvalg, som sportsfolk, som kunstnere, skuespillere eller musikere osv. Jf. endvidere den ret omfattende litteratur om "The Seven Mountains of Influence". Det er en glæde at se, hvordan bl.a. Mariager Efterskole har taget denne forståelse af kirkens rolle og muligheder til sig gennem lanceringen af "Akademiet".

I gamle testamente ser vi, at konger og andre magtudøvere ofte valgte at spørge profeterne til råds, når de stod over for vigtige beslutninger. Måtte det også blive

hverdag i Danmark i vor tid i stedet for at man rådfører sig med clairvoyante og andre okkulte redskaber, eller at man baserer samfundet på verdslige værdier.

En nytestamentlig kirke er ikke kun kirke, når kirkens medlemmer er samlet i kirkebygningen på et bestemt tidspunkt. Men kirken er heller ikke nødvendigvis kirke, når Guds folk er spredt ud i samfundet i hver deres daglige virke, specielt ikke, hvis det samtidig betyder, at kristne holder sig væk fra gudstjenester eller det kristne fællesskab i hjemmene.

Den afgørende faktor, for at kunne definere sig som kirke må være, at gå ud i alverden og forkynde evangeliet for alle mennesker, at gøre alle mennesker til disciple af Jesus, og tjene Guds kirke som hyrder og ledere ved at udruste de hellige til deres tjenestegerning. Derfor er det helt nødvendigt, at vi favner kirkens ind/ud dynamik. At kirken og dens indsatte tjenester respekterer og gør alt for at støtte Guds folk i hver deres kald og tjeneste i hverdagen, hvor folk har deres virke, og at Guds folk samtidig, uanset hver deres positioner og engagement rundt omkring i alle grene af samfundet, helhjertet støtter og bakker op om den kirke, de er en del af.

Hvis vi følger tanken om, at vi er kirke i forståelsen Guds folk 24-7, og hvis vi kan se vores umiddelbare og nære relationer i forbindelse med vores daglige virke som vores egen lille kirke, så åbner vi samtidig døren op til en ufattelig stor høstmark.

Jeg oplever selv, at min kirke også er i mine relationer uden for kirken, og at jeg er præst for mennesker i min kirke derude. I stedet for at kæmpe for at få folk i mit netværk uden for kirken til at komme til en netværksgruppe i kirkens sædvanlige regi, har jeg valgt at koble mig på en allerede eksisterende netværksgruppe uden for kir-

kens regi i den by, jeg bor i. Det har f.eks. været i byens løbeklub, hvor der på lange ture i skoven er masser af muligheder for at komme tæt på mine venner, eller gennem et engagement i lokalråd, boligforeningsbestyrelse, arbejdsrelationer og mange andre relationer og netværksgrupper i byen. Jeg har på den måde oplevet at blive brugt som præst for min kirke uden for kirken på samme måde som jeg er præst for min kirke, der samles i kirkebygningen.

Der er mange andre eksempler på kirker ude omkring. Måske ser vi det ikke altid sådan, fordi det kan bryde med en mere traditionel opfattelse af, hvad kirke er. Som

en af mine venner, en kristen taxachauffør, siger: "Min kirke er alle dem, der dagen igennem sidder i min bil", samtidig med, at han er forankret i den kirke, han er en del af.

Hvad med en kristen minister, der kan se selve regeringen som sin kirke. Eller en kristen fodboldspiller, der kan se hele holdet som sin kirke. Eller en kristen virksomhedsleder, der kan se medarbejdere og forretningsforbindelser som sin kirke. Listen kan blive rigtig lang!

Lad os hver især overveje, hvordan vi kan være en del af Guds store kirke i tiden.

(Smågruppe-)Lederen

Af Øystein Gjerme

³¹Å ta en lederrolle sitter langt inne for mange. Mange vil ta litt ansvar, koordinere, være medarbeider, men helst under en annen tittel enn leder. Om det må kalles "lede", så foreslår mange å dempe det med ved å "lede sammen med noen andre". Denne ledervegringen fører til ansvarspulverisering og gjør hele smågruppearbeidet utydelig.

Vi insisterer på at "alt reiser seg og faller på lederskap", og bygger derfor en kultur som verdsetter lederskap.

Hva er lederskap?

Lederskap er innflytelse.³² Alle mennesker blir påvirket og har selv innflytelse på andre. Hvordan vi bruker denne innflytelsen kan enten være tilfeldig eller bevisst. Når vi snakker om ledere tenker vi ofte på noen som har en spesiell posisjon eller tittel, enten det er politikere, sjefen på jobben eller læreren i klasserommet. Men lederskap trenger ikke bare være knyttet til slike posisjoner. En leder er først og fremst et men-

neske som har bestemt seg for å oppnå noe, og som bruker sin innflytelse på andre mennesker bevisst for å søke dette målet. Kanskje du har stor innflytelse på andre mennesker rundt deg, eller kanskje du har mindre innflytelse. Det viktigste er hvordan du bruker den innflytelsen du faktisk har.

Hvor leder du?

Det å bevisst utøve innflytelse forutsetter at man har en klar tanke om hvor man ønsker å lede folk, ofte kalt en visjon eller en drøm. Jesus var tydelig i sitt ønske om at de troende skulle bruke sin innflytelse til å utbre hans rike.³³ Salt Bergenskirkens livsvisjon er "å lede mennesker til et bedre liv, gjennom etterfølgelse av Jesus". La oss se litt på hva dette innebærer:

Vi leder *mennesker*. Menigheten og smågruppen er forsamlingen av de troende menneskene, ikke først og fremst gudstjenesten eller gruppesamlingen. I all kristen virksomhet, og annen virksomhet, er det lett for at fokuset blir på vaflene som skal stekes, mailene som skal besvares, gulvene som skal støvsuges og komitémøter som skal holdes. Det er ikke noe galt i disse tin-

³¹ Artiklen bygger på kapitlet "Lederen" fra bogen "Tusen Hjem" af Øystein Gjerme og Espen Eidsvåg. Bogens fokus er smågrupper i kirken, men de ledelsesprinsipper, som kommer til uttrykk her, kan appliceres af ledere på alle niveauer. [red.]

³² John C. Maxwell, *Developing the Leader Within You*, Nashville, TN: Thomas Nelson, s. 1.

³³ Apg.1,8; Matt.28,19-20

gene, men la oss ikke glemme at det er for menneskene vi gjør alle disse tingene.

Vi leder i *livet*. I vårt lederskap er vi opptatt av livet og hvordan vi lever det ut i hverdagen, ikke bare av åndelige opplevelser eller teologiske refleksjoner. Det er heller ikke først og fremst det vi sier, men hvordan vi lever, som betyr noe for vårt lederskap. Det som har størst innflytelse på andre er livet vi lever.

Vi leder i *etterfølgelse*. Det å lede handler om å be folk følge etter deg. Paulus var frimodig i dette da han ba korinterne ha ham som forbilde.³⁴ Men som leder trenger du også selv å være en etterfølger. De du leder lærer av deg, også i måten du forholder deg til dine ledere på. Ønsker du at de du leder skal være trofaste og dedikerte, så vær selv trofast og dedikert ovenfor dine egne ledere.

Vi leder til *Jesus*. Sentrum for vårt lederskap er Jesus. Fordi vi selv har blitt ledet til Jesus, og ledes av Jesus, kan vi lede andre til Jesus. Vi tror at Jesus er svaret på de spørsmålene mennesker går rundt med i dag, og at det livet han har for oss er det beste livet vi kan leve. Vår bekjennelse er at Jesus er Herre, han er vår ultimate leder. Derfor peker vi på Jesus i vårt lederskap, ikke på oss selv.

Vi vil oppfordre deg til å tenke gjennom hva det er du ønsker skal skje i din omverden som følge av din innflytelse. Hvilken forskjell ønsker du at ditt liv skal utgjøre? Ha også et bevisst forhold til hvem som har innflytelse på deg, og hvordan du best mulig forvalter din innflytelse på andre. Når mennesker opplever vår innflytelse på dem som positiv og byggende, så gir de oss stadig større påvirkning i livene deres. Om vi

misbruker vår innflytelse, så forvitrer den sakte, men sikkert, bort.

Lederens hjerte

”Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte, og av hele din sjel, og av all din forstand . Dette er det første og største budet. Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv. Hele loven og profetene henger på disse to budene.”³⁵

Da Jesus sa dette hadde han blitt spurt om hva som var essensen i loven. Han svarte med å sette fokus på to typer relasjoner: den vertikale relasjonen til Gud og den horisontale relasjonen til andre mennesker. Dette er kjernen i kristent lederskap: elske Gud og elske mennesker.

Elske Gud

Gud er vår skaper. Han er ren, hellig og allmektig. Og like fullt er han vår Far, han er tett på og han bryr seg om oss. Relasjonen med Gud handler om å gi ham ære for den han er og samtidig å kunne prate om våre innerste tanker og lengsler. Det handler om lidenskapelig tilbedelse og stille sukk. Vi er alle skapt i Guds bilde, men vi gjenspeiler ulike sider av ham.

Derfor vil det også være noe variasjon i hva som bygger vår relasjon med Gud. En konkret måte å elske ham på er å helhjertet gå inn i tjenesten og det kallet han gir oss. Bibelen forteller oss at når våre liv gir resultater i etterfølgelsen av Jesus, da får Gud ære.³⁶

Elske andre

Bibelen tegner et fyldig bilde av kjærligheten som skal flyte ut av de troende. Jesus sa under påskemåltidet med sine disipler at

³⁴ 1.Kor.11,1

³⁵ Matt.22,37-40

³⁶ Johs.15,85

”Ingen har større kjærlighet enn dette, at han gir sitt liv for sine venner”.³⁷ Denne kjærligheten er mye mer enn en rosa, ullen følelse vi kan få i et bryllup, når vi ser en romantisk komedie eller når vi er forelsket.

Jesus snakker om den typen kjærlighet som til tross for ubehaget, driver oss ut av den trygge sirkelen med kjentfolk og bort til den nye som ikke kjenner noen. Om den typen kjærlighet som tåler litt ekstra stress for å åpne opp rom for folk i livene våre og i hjemmene våre. Om den typen kjærlighet som gjør at vi ber og lengter etter å se våre familier, naboer, kolleger og venner bli kjent med Jesus. Om den typen kjærlighet som gjør at vi trofast søker sammen der de troende møtes, også når svigermor har laget kjøttkaker eller det går noe spennende på TV. Om den typen kjærlighet som gjør at vi nekter å la oss bli fornærmet eller bitre. Om den typen kjærlighet som gjør at vi i tillit til Gud underordner oss våre ledere, selv når vi er uenige. Kjærligheten er utrolig praktisk, og den må vise seg i levdt liv.³⁸ Kjærligheten setter andre foran seg selv,³⁹ og den leder oss til å sette oss inn i andres situasjon. Kjærligheten skal synes i de helt trivielle, hverdagslige valgene våre. Det er tross alt i hverdagen mesteparten av livet leves.

Gary Chapman gir oss et nyttig bilde for å forstå hvordan vi helt praktisk kan elske menneskene vi omgås.⁴⁰ Alle mennesker har en følelsesmessig bankkonto som vi kan gjøre innskudd på eller uttak fra. Chapman definerer fem ulike kjærlighetspråk som kan brukes for å fylle opp denne kjærlighetskontoen: anerkjennende ord,

kvalitetstid sammen, tjenester, gaver og fysisk nærhet. Alle mennesker vil oppleve at noen av disse språkene taler sterkere om kjærlighet enn andre. Ofte er det de samme språkene som vi lettest bruker til andre. Når vi er bevisst på at ulike mennesker oppfatter kjærlighet forskjellig, og ikke nødvendigvis på samme måte som oss, så hjelper det oss i å gi kjærlighet på en slik måte at folk føler seg elsket.

Elske seg selv

I sitt svar om essensen av loven nevner Jesus at vi skal ”elske vår neste som oss selv”. Det innebærer også at vi må elske og ta vare på oss selv for at vi i det hele tatt skal ha noe å gi til andre. Vi trenger ikke å gjøre dette ut ifra en selvcentrert holdning, men elske oss selv ut ifra et ønske om å bety mest mulig for flest mulig. Gud ønsker å bruke oss, men han har ingen ”bruk-og-kast”-mentalitet. Vi er mer enn bare døde verktøy i hans hender, vi er hans elskede barn. Det å leve et liv i etterfølgelse av Jesus er en maraton, ikke en sprint, og derfor må vi legge opp livet slik at vi kan si som Paulus: ”Jeg har stridd den gode strid, jeg har fullført løpet, jeg har bevart troen”.⁴¹ Dessverre er det altfor mange fortellinger både i kirkehistorien og nå til dags om mennesker som Gud har kalt, men som på grunn av manglende visdom og hensyn til seg selv ender opp utbrent og uten evne til å hjelpe andre.

”Bevar ditt hjerte framfor alt som bevarer, for livet utgår fra det.”⁴²

Da Jesus forklarte lignelsen om såmannen identifiserte han tre hindringer som vil stjele energi fra hjertet vårt og hindre resul-

³⁷ Johs.15,13

³⁸ Jak.2,14-26

³⁹ 1.Kor.13,5

⁴⁰ Gary Chapman, ”Kærlighetens fem språk”, Lunde, 2001.

⁴¹ 2.Tim.4,7

⁴² Ordsp.4,23

tater i å komme ut fra vår relasjon med han: bekymringer, rikdom og nytelser.⁴³

Jesus advarer oss først mot å la bekymringer være dominerende i vårt indre menneske. Det kan være bekymringer for jobb, økonomi, relasjoner, tjeneste og lignende. Når det vi tenker på kommer ut fra en frykt for at ikke våre behov og ønsker skal bli møtt, så vil det hindre at vi ser resultater av Guds rike. På samme måte dersom vi lar oss villedes til å tro at materielle ting vil gi oss tilfredsstillelse: den nyeste smarttelefonen, de hippeste klærne, den råeste bilen eller drømmehuset. Eller hvis vi setter vårt håp til at vi skal finne indre fred og tilfredsstillelse i løpet av en uke ved Middelhavet, en weekend i skibakken eller når vi spiser gourmetmat på en fancy restaurant.

Ingen av disse tingene er feil i seg selv. Jesus ble selv kalt en storeter og vindriker⁴⁴ og han ønsker at vi skal ha rikelig av alt.⁴⁵ Poenget hans er at når vi lar disse ytre tingene: bekymringer, rikdom og nytelser, prege tankene i vårt indre menneske, da slutter vi å være effektive i Guds rike. I stedet kan vi ta til oss oppfordringen fra David: "Salig er den som [...] har sin lyst i Herrens lov og grunner på hans lov dag og natt. [...] Og alt han gjør skal lykkes."⁴⁶

Livet formes innenfra og ut. Våre hjerter tanker og lengsler vil prege hvordan livene våre etter hvert ser ut og hvilke resultater det vil bli av dem. Som ledere trenger vi derfor å ta ansvar for vårt indre menneske og elske oss selv ved å holde fokus på Jesus i våre hjerter.

Tjenende lederskap

I den menigheten som Bibelen tegner et bilde av, er det noen som er satt til å lede, ikke først og fremst for sin egen del, men for å tjene de andre. Kristent lederskap er tjenende av natur, slik Jesus demonstrerte da han vasket disiplenes føtter.⁴⁷ Paulus viser oss i Efeserbrevet at Gud gir noen mennesker et spesielt ansvar for å lede med hensikten om å sette de troende i stand til å tjene slik at menigheten bygges opp.

"Og Han ga noen til å være apostler, noen til profeter, noen til evangelister, noen til hyrder og lærere, for at de hellige skulle bli utrustet til tjenestens arbeid, til oppbygging av Kristi kropp."⁴⁸

Kristent lederskap handler ikke mest om lederen, men om de som følger etter. Lederen er satt der for å tjene de som følger etter, ikke motsatt. Dette må gjenspeile seg i måten vi leder på. Det betyr ikke at dine etterfølgere skal diktere hva du skal gjøre, men at du er bevisst ditt oppdrag av å hjelpe folk å finne og fylle sin plass i menigheten.

Lederens utvikling

Lederskap er først og fremst fokusert på de andre. Likevel er det en forutsetning at lederen stadig investerer i seg selv for å bli mer effektiv i å lede andre. Ledere som stadig utvikler og strekker seg er inspirerende å følge etter. Dersom du ønsker å bli satt over større ting trengs det at du selv vokser, blir sterkere og smartere. Det er så lett å bli opphengt i alt som haster, men vi trenger også fokusere noe av vår energi på det som vil gjøre oss i stand til å lede bedre på lang sikt.

⁴³ Luk.8,14

⁴⁴ Matt.11,19

⁴⁵ Johs.10,10

⁴⁶ Salm.1,1-3

⁴⁷ Johs.13,1-17

⁴⁸ Ef.4,11-12

Alle kan lykkes i å lede

Alle har potensiale til å kunne lede en smågruppe! Internasjonal forskning på smågrupper gir klare indikasjoner på hvilke faktorer som er avgjørende for om en gruppe lykkes med å være sunn, vokse og til slutt multiplisere seg.⁴⁹ Alle de avgjørende faktorene som skal til for å lykkes er knyttet til lederen, og vi tar for oss disse i neste delkapittel. Alle disse tingene er noe du selv har kontroll over. Denne forskningen viser også at faktorer som kjønn, alder, sosial klasse, utdanning, personlighetstype og til og med åndelig gaveutrustning er uvesentlig for å lykkes med å lede en smågruppe. Gud bruker alle slags mennesker i alle slags livsfaser til å lede. Suksessen er ikke avhengig av hvem du er, men det handler om hva du gjør med det du har.

Jesus fortalte en fortelling for å illustrere dette prinsippet.⁵⁰ Tre personer fikk tildelt en ulik mengde ressurser som de skulle forvalte best mulig en tid. Da det senere ble tid for å evaluere hvordan det hadde gått, var det overraskende nok ikke hvor mye penger de hadde tjent som betydde noe. Det disse karene ble målt på var hvor mye de hadde fått til med det de fikk tildelt, uavhengig av om det var mye eller lite. Dette er frigjørende, for det betyr at alle har fått noe av verdi som de kan lykkes med å skape mer av.

Lederens vaner

For at vi skal lykkes som ledere, eller på et hvilket som helst annet område i livet, trenger vi å forstå hva som fører til suksess. Jeff Olson definerer suksess som "den gradvise oppnåelsen av et verdifullt ideal".⁵¹ Dette er

en viktig sannhet, at suksess er noe som skjer gradvis, gjennom en prosess. Det er alle de små valgene i hverdagen som leder deg enten til å lykkes med det du setter deg som mål, eller til å mislykkes. De valgene og vanene som skal til for å lykkes er alle ganske enkle ting,⁵² og vi skal se på dem straks. Problemet er bare at disse vanene også er enkle å la være å gjøre fordi de ikke nødvendigvis gir umiddelbare resultater.

Din fysiske form i dag er et resultat mange små valg som du har tatt over tid. Mange som ønsker å komme i bedre form blir demotivert når de begynner å trene, fordi de ikke ser resultater fort nok. En dag lar man gjerne være å ta den treningsøkten man har planlagt, og man tenker at det ikke er så farlig å gå glipp av denne ene økten. Det stemmer at man neppe vil se stor forskjell av å droppe den ene treningsøkten, men man bryter da ned en vane som over tid ville gitt gode resultater. For å bygge vaner, trengs det at man gir seg til å gjøre dem over tid uavhengig av om de gir umiddelbare resultater eller ei. Nøkkelen er ikke viljestyrke, men en bevissthet om hva du ønsker å oppnå, og en forståelse av hvilke vaner som vil føre til at du lykkes. Det handler mer om forståelse og tillit til prinsippet om at de enkle valg, gjort over tid, gir resultater. Så la oss se på hvilke vaner du som leder gradvis kan innarbeide i livet ditt, som vil være avgjørende for din suksess i å lede en smågruppe.

Bønn

"Jeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i Meg og Jeg i ham, bærer mye frukt. For uten Meg kan dere slett ikke gjøre noe."⁵³

⁴⁹ Joel Comiskey, *Home Cell Group Explosion*, Houston, TX: Touch, 1998, s. 26-28.

⁵⁰ Matt.25,14-30

⁵¹ Jeff Olson, *The Slight Edge*, Lake Dallas,

TX:Momentum Media, 2005. s.22

⁵² Ibid. s.25-34

⁵³ Johs.15,5

Ranveig er leder for en gruppe kvinner i 40-årene. Hun hadde vært med i denne gruppen en stund da den daværende lederen flyttet bort og hun overtok. Ranveig forteller at det å bli leder gjorde at hun også tok sitt eget bønneliv og sin relasjon til Gud mer alvorlig. Hun ble motivert til å ville ha noe å gi til gruppen, til å strekke seg lengre for de andre sin skyld. Dersom Ranveig fortsetter å investere tid i bønn og forbønn for gruppen kommer hun over tid til å lykkes som gruppeleder.

Bønn handler både om det å snakke til Gud og motta fra ham. Menigheten er Kristi kropp og Kristus selv er hodet. Han har full oversikt over hvordan det står til med hver enkelt del av kroppen. Han kjenner hvert enkelt menneske fullt ut. Han forstår grunnene til enhver handling og oppførsel. Han vet hvilke mennesker som har åpne hjerter og bare trenger noen til å fortelle dem om Jesus. Og han vet hvem som har harde hjerter, som ikke kommer til å la seg påvirke. Han er også den som elsker hvert enkelt menneske fullt ut. Når vi er i bønn smitter noe av hans hjerte og hans tanker for mennesker over på oss. Det lureste du gjør er derfor å sørge for å ha en vane av å være i bønn, spesielt for de menneskene du leder. Lederskap er innflytelse og din mest effektive måte å påvirke, og selv bli påvirket på, er gjennom bønn.

Å sette mål

Det stryker oss nordmenn [*og danskere, red.*] mot hårene å bli fortalt at vi skal sette et mål om når smågruppen vår skal multiplisere seg, eller hvor mange mennesker vi ønsker å invitere med de neste tre månedene. Vi trives bedre med å «se det an» enn å sette mål som vi risikerer å mislykkes med å oppnå. Det å sette mål for vekst og multiplisering av gruppen er imidlertid smart av

flere grunner. Det hjelper oss å ha blikket på Guds hjerte om at "alle mennesker skal bli frelst",⁵⁴ som igjen krever at vi gir plass til flere i gruppene våre. Mål for gruppens vekst hindrer den fra å bli innadvendt og navlebeskuende. Det kan også motivere oss til å være litt mer på hugget i å invitere nye med i gruppen, enten det er kollegaen som ikke tror, men er nysgjerrig, eller det er den kristne som dukket opp på en gudstjeneste og er ny i byen. Når vi setter mål om at gruppen skal multiplisere om en måned, ett år eller to år, hjelper det oss også å fokusere på neste vane: ledertrening.

Trene en nestleder

Det å trene andre mennesker til å lede andre er noe av det viktigste vi gjør som ledere. Så ofte bruker vi mest energi på dem med størst behov og mest problemer. Det fører ofte ingen steder bortsett fra at vi selv blir utslitt, mens de vil leder blir frustrert. En smartere måte å lede på er ved å først fokusere på den personen som selv kan lede andre. Bruker du ett år på å trene en nestleder, som igjen trener en ny nestleder på ett år og så videre, så vil du om tre år ha åtte personer som er ledere. Eksponentiell lederutvikling er essensielt for Guds rikes vekst.

Utadrettet fokus

Smågrupper er glimrende for å nå ut til andre mennesker med evangeliet. Ikke nødvendigvis gjennom selve smågruppesamlingen, men ved å hjelpe hverandre å sette fokus på menneskene vi har i våre liv, de som vi ber for, bygger relasjon med og deler vår fortelling om Jesus med.

⁵⁴ 1.Tim.2,4

Sosiale treff utenom samlingene

En menighet bygget rundt smågrupper sørger for at hvert enkelt menneske får de beste mulighetene til å utvikle gode relasjoner. Nettopp fordi smågruppen først og fremst handler om relasjoner er det helt naturlig at folk treffes også utenom smågruppesamlingen. Dette bør skje både formelt, ved at dere planlegger å gjøre noe sammen, og uformelt ved at folk treffes på eget initiativ og deler livet. Ved å skape en kultur for å treffes utenom samlingene sørger dere for at smågruppen ikke bare blir et kristent møte en gang i uken.

Pastoral omsorg for folkene

Du er pastor for menneskene i din smågruppe. Dette kan høres skremmende ut for noen, men det handler i bunn og grunn om hverdagslig kjærighet og omsorg for de man leder. Husk på folks eksamener, bli kjent med barna deres, bry deg om problemene deres og se deres potensiale. Du trenger ikke å gjøre alt selv, men skap en kultur av at dere ser hverandre og har omsorg for hverandres liv i smågruppen.

En kopernikansk vending, tak!

Af Lars Due Christensen, præst i Christ Church London

Jeg havde fået til opgave at beskrive 100 års historie for Kirken i Kulturcenteret, som gennem fusionen med Eben-Ezer blev til Danmarks ældste pinsekirke. Det indebar interviews med vidner, som gik helt tilbage til 1930'erne, gennemlæsning af utallige blade og nogle få bøger. Da det hele var overstået, var der en, der spurgte mig om, hvilken periode, der fascinerede mig mest.

Alle perioder var inspirerende på forskellige måder, men alligevel var svaret indlysende. "Jesus-bevægelsen", svarede jeg. Måske fordi den er mit første minde om duften af vækkelse. Jeg var fem år gammel og sad oftest og talte biler, der kørte fra og til parkeringspladsen. De kunne observeres fra min faste plads på første række i Filadelfia-menigheden i Mørksgade i Århus. At betragte familien Frederiksen, som altid kom for sent, var væsentlig mere spændende end det, der foregik i salen. Men der var et tidspunkt, hvor det ændrede sig.

Der begyndte at dukke en ny slags mennesker op til møderne. Der var en vis form for elektrisk atmosfære i lokalet, og der var mange vidnesbyrd. Nogle af dem var forunderligt skrupskøre, som den unge mand, der bekendte at have løjet og overdrevet alt for meget og sluttede vidnesbyrddet af med ordene: "jeg har grædt tårer i

spandavis". Men de fleste var rørende, ægte og vidnede om mennesker, der virkelig havde mødt en Jesus, som gennemgribende havde forvandlet deres liv.

2.

Kirkehistorien vidner om forskellige former for vækkelser. De har alle Jesus i centrum, og kendetegnet på en vækkelse er altid en fornyet kærlighed til Jesus, os selv og andre mennesker. Alligevel har de forskellige smagsvarianter.

1990'ernes Pensacola- og Toronto-vækkelse er eksempler på dette. Åndsudgydelsen i Pensacola var en udpræget helighedsvækkelse, hvor bedrøvelsen over synd tvang os tilbage i Guds arme. Toronto-vækkelsen var en åbenbaring af den elskende himmelske Far, som ikke har noget højere ønske end at udøse sin kærlighed over sine børn. Det var en vækkelse, som elskede os tilbage til Guds arme. Begge vækkelser havde fornyet kærlighed til Jesus og en trang til efterfølgelse som frugt – men smagen var forskellig.

Jesusbevægelsen fik sit navn, fordi Jesus som Herre, ven, elsker og befrier var det altoverskyggende midtpunkt. Der var en stærk Helligåndsudgydelse og en fornyelse eller genopdagelse af tungetale og sang i

Ånden, men det absolutte centrum var Jesus. De amerikanske hippier, som bragte vækkelsen med sig, var ganske enkelt forelskede i Jesus, og når de fortalte om ham, blev han levende og nærværende for dem, der lyttede med sultne hjerter.

Jeg er overordentlig taknemmelig for de forskellige fornyelser og vækkelser, jeg har fået lov til at være en del af. Jeg glæder mig også over den fornyelse af tro for helbredelse, der kendetegner vores tid og formidles flot gennem Bethel, Randy Clark og mange andre. Samtidig længes jeg efter en bevægelse, som ikke har mig og mine behov i centrum – men Jesus.

Det er en længsel efter et modtræk til den negative del af den ekstremt individualistiske tidsalder vi lever i – os som er i den vestlige verdens kulturkreds – trangen til at være i centrum, kravet på det perfekte liv og den medfølgende eksistentielle angst og ensomhed. Den ekstreme form for kamoufleret forbrugerisme, der har forvandlet os til kannibaler, der i en uendeligt voksende sult skal hive mening og tilfredsstillelse ud af hinanden.

3.

Jeg er selv leder af en bevægelse, som kan gå i flere retninger. Det er absolut en risiko, at en deltager på et trinkursus kommer til at kredse om sig selv og sit eget problem i stedet for at rette sit blik mod Jesus. Der er også en risiko for, at selve kursusformen og det stærke fællesskab, som det ofte afføder, kan skabe en subkultur, der erstatter den personlige relation til Jesus. Med fokus på Jesus som befrier, hjælper og frelser vil vi også være i risiko for at lave en åndelig udgave af forbrugerismen. Det er ikke den erfaring vi har – men en risiko, vi er nødt til at være opmærksomme på. Ikke blot vi, tror jeg, men alle os som i en eller anden form

står i et åndeligt lederskab. Fra *believe-behave-belong* har de fleste af os for længst taget rejsen til *belong-believe-behave*. En vigtig og afgørende rejse, hvis vi overhovedet vil i dialog med en efter-kristen, postmoderne generation. Samtidig indebærer den en risiko for, at vi i bedste mening kommer til at præsentere en Jesus, som beder om lov til at kredse om os og vore behov, fremfor en Jesus, der kalder os til efterfølgelse.

Kopernikus (1473–1543) var den, der opdagede, at det var Jorden, som drejede sig om Solen, og ikke omvendt. Måske har vi brug for en kopernikansk bevægelse. Det handler ikke om at vende tilbage til *believe-behave-belong*, men om at mødet med os bliver til en vandring med Jesus. Kriterierne for discipelskab har ikke ændret sig. Det indebærer stadig villigheden til både at blive, hvis det er det Jesus vil, eller bryde op, hvis det er det, han siger. Det indebærer stadig villigheden til at sælge alt, give det til de fattige og følge ham, hvis det er det, han hviker i vores øre.

4.

Nogle af os er blevet gode til det der med *belong*. Vi har øvet os og arbejdet med det siden 90'erne og vi står nu med den spændende mulighed, at der rent faktisk er mennesker i vores cirkler, der er søgende. Spørgsmålet er, hvordan vi får inviteret mennesker med på vandring. Grundlæggende sker det jo kun, hvis vi selv er på vandring. Det er ikke noget, vi kan pege på eller teoretisere om. Spørgsmålet er her næst, hvordan det bliver konkret? Vi ved det jo godt.... det er mere end at komme til en gudstjeneste og være med i en gruppe. Det er også mere end at have opgaver i kirken. Alt den slags er godt og nødvendigt, men er ikke i sig selv nødvendigvis efterfølgelse.

Efterfølgelsens kerne er omvendelse. Hvis nogen vil være min discipel, må han dagligt tage sit kors op og følge mig. Grundlæggende handler det om omvendelsen fra vores faldne natur. Når vi vågner om morgenen, er det med et behov for en Kopernikansk vækkelse. Vi vågner nemlig med en stærk drift til at være hovedpersoner i vores eget skuespil, centrum i vort eget univers og midtpunkt for hele verden. Korset er det ultimative tegn på en afgørende overgivelse: "ske ikke min, men din vilje".⁵⁵ Det er den kopernikanske vending. Vi vender tilbage til vores rette bane – den rette position overfor Gud, og dermed overfor os selv og andre.

Men det er mere end det. Det er også et kald til at vandre i opstandelsens kraft.⁵⁶ Det er en omvendelse til vores grundlæggende kald – at være Guds afbilleder optaget af at virkeliggøre hans kald om være frugtbare og opfylde jorden.⁵⁷ Det er en kærlighedsomvendelse – ja måske i virkeligheden en kærlighedsrevolution – hvor vi begynder at hjælpe hinanden til at leve i kærlighed til Gud, os selv og andre.

Hvis du har det ligesom jeg, bliver rummet lige pludselig klaustrofobisk, når jeg hører den slags sætninger. Det er, som om tolkningen af kaldet har forsnævret sig til små lukkede rum, indforståede religiøse ritualer og grundlæggende en tilbagevenden til mit eget arbejde for min sjæls frelse frem for min overgivelse til hans. Jeg tror, vi er i risiko for at miste en generation i vore kirker og lukke døren for en ny, hvis rummet ikke udvides. Ja, mere end det, væggene må brydes ned og muligheden for at være frugtbar på utallige unikke måder, som den jeg er, der hvor jeg er, må blive

den ny grænseløse verden. Dermed ikke sagt at alt er godt – men, at alt er muligt. Måske er der en generation, der har brug for at blive taget ved hånden og blive vist, at evangeliet er for hele mennesket.

Det er sandelig en åndelig vækkelse, men det er også en social og kulturel vækkelse. Det er ikke et enten-eller, et verdsligt eller åndeligt paradigme. Det er et både-og. Og kaldet fra ham er at vandre som hans børn, dem der ligner ham,⁵⁸ i alle livets arenaer. At leve uden vægge og mure i en konkret vandring med Jesus og hinanden midt i kulturen, hvor vi bærer billedet af ham med os.

⁵⁵ Luk.22,42

⁵⁶ Ef.1

⁵⁷.Mos.1

⁵⁸ Ef.5

Replik: Sønner og syndere

("mere end tilregnet...")

Af Jesper Veiby, stifter af Kristent Institut

Mikael Wandt Laursen og David Jacobsen adresserede i artiklen "Sønner og syndere"⁵⁹ synds- og nådesforkyndelsen i danske pinsekirker og slog til lyd for en forkyndelse, der bl.a. forkynnder den kristnes stilling som en synder i konstant behov for Guds nåde.

Jeg er enig med forfatterne i mangt og meget, men i mine øjne overser en sådan forkyndelse noget meget grundlæggende, hvilket jeg vil uddybe i det følgende.

2.

Forfatterne hævder, formodentlig med rette, at mange kristne føler sig fordømt eller oplever fordømmelse. Men her er der over tid sket en sproglig udglidning, så betegnelsen "fordømmelse" reelt anvendes synonymt med "følelse af utilstrækkelighed eller mindreværd".

Det er ganske vist let at forstå, man kan føle sig utilstrækkelig, hvis man f.eks. alene spejler sig i evangelisten, der vinder mennesker i hundrede- eller tusindtal. Men den slags må afhjælpes ved f.eks. en sund forkyndelse om nådegaverne, hvor det gøres klart, at den enkelte belønnes og (skal) roses

for at have stillet sig til rådighed, men hvor det reelt er Guds gave og ikke pågældendes talegave, som gjorde udslaget. Og hvor evangelistens antal af nyfrelste let skal divideres med hundrede, tusind eller måske titusind, før Guds "andel" af resultatet er destilleret fra og det resterende kan sammenlignes med andres. Laursen og Jacobsen vil utvivlsomt være enige heri, og mit ærinde i det følgende er den egentlige anfægtelse.

3.

Pladsen tillader mig ikke at gå i dybden med alle de eksempler, omtalte artikel bygger på, men hvad angår Paulus' irettesættelse af Peter så mener jeg, den skal forstås som rettet mod Peters hykleri, og ikke en mere subtil følelse af bedreværd. Der står jo dog direkte, at de hyklede,⁶⁰ og at andre blev revet med af deres hykleri. På den baggrund kan Paulus' ord til Peter om, at denne "lever som hedning"⁶¹ næppe forstås anderledes end at Peter ellers spiste mad, som ikke var kosher,⁶² men nu i selskab

⁶⁰ Gal.2,13

⁶¹ Gal.2,14

⁶² ...eller overtrådte andre jødiske levereregler.

⁵⁹ Teologik nr. 6

med jødiske troende fra Jerusalem opførte sig, som om dette aldrig havde fundet sted.

Det var næppe sådan, at Peter nu hævdede, at hedningerne skulle omskæres eller overholde Moseloven eller simpelthen anså de hedningekristne for andenrangs troende. Det ville være utænkeligt ovenpå Peters egen erfaring i mødet med Kornelius⁶³ og i lyset af det efterfølgende apostelmøde i Apg.15. Men Peter mudrede ved sin handlemåde vandene til, så evangeliet ikke stod klart og umisforståeligt for Galaterne. Dette stemmer også med hele konteksten for Galaterbrevet, nemlig opgøret med et gerningsevangelium, som Paulus allerede fra starten fordømmer.⁶⁴

Hvad angår passagen om farisæeren og toldereren så mener jeg, at pointen er farisæerens selvretfærdighed. Den selvretfærdige sammenligner sig ikke blot med andre, men gør sin egen fortjenstfuldhed til præmis for sammenligningen.⁶⁵ "Gud frelste mig, fordi jeg har holdt buddene" eller måske "Gud frelste mig, fordi jeg er jøde". Det er lige så absurd at hævde sin fortjenstfuld i forhold til frelsen, som det ville være at sige, "jeg har tjent en million", når alt man har gjort er at tage imod papkassen med penge fra en venligsindet velgører. Men efterfølgende at sige "jeg er millionær" ville åbenlyst være sandt, og det er svært at se noget forkert i dette. Jeg har tilsvarende svært ved at se det problematiske i, at den troende må konstatere, man "ikke er som andre mennesker", så længe man ikke mener, Guds gunst skyldes ens egen fortræffelighed.

Jesus giver så historien et lille twist ved at afsløre, at toldereren, som de omkringstå-

ende måske formodede blot hyklede sin religiøsitet, faktisk bad (en analogi til) "synderens bøn" og derfor gik frelst og retfærdiggjort bort,⁶⁶ hvilket blot udstiller farisæerens selvretfærdighed.

4.

Min væsentligste pointe er imidlertid, at frelsen er mere end tilregnet retfærdighed, og at dette – både som objektiv sandhed og som subjektiv selvforståelse – er ganske afgørende for et sundt kristenliv og en sund teologi.

Et sted, hvor dette tydeligt ses, er i Jesu omtale af Johannes Døber.⁶⁷ Jesus siger her, at Johannes Døber er den største blandt kvindefødte, men siger samtidig, at den mindste i Guds rige er større end han. Når Jesus taler om Guds rige, så kan det næppe handle om opstandelsen, for Gudsriget er jo "midt iblandt os".⁶⁸ Jesus må sigte til Gudsriget som bestående af dem, der er født på ny eller født ovenfra,⁶⁹ i modsætning til dem, der blot er født gennem en naturlig fødsel.⁷⁰ Med andre ord sammenligner Jesus troende i Gamle Testamente, som endnu ikke var født på ny, med den nytestamentelige, genfødte troende.

Når Jesus så samtidig siger, at Johannes Døber er den største af alle de troende i Gamle Testamente, men at den mindste genfødte kristne er større end Johannes, hvad er det så, Jesus måler "størrelsen" af?

⁶⁶ Luk.18,13-14

⁶⁷ "Sandelig siger jeg jer: Blandt kvindefødte er der ikke fremstået nogen større end Johannes Døber. Men den mindste i Himmeriget er større end han." (Matt.11,11)

⁶⁸ Luk.17,21

⁶⁹ Johs.3,1-8

⁷⁰ Mht. ordene "født af vand og ånd" i Johs.3,5 er der almindelig enighed om, at henvisningen til "vand" ikke angår dåbsvand, men fostervand, altså et spil mellem den naturlige fødsel og den åndelige pånyfødsel.

⁶³ Apg.10

⁶⁴ Se f.eks. Gal.1,6-9

⁶⁵ Måske af samme grund bekender farisæeren sin retfærdighed i stedet for at bekende sine synder, hvilket Jesus da også revser i Luk.18,14b.

Det kan naturligvis ikke handle om, hvem som er mest værd i Guds øjne. Vores værd udspringer af vores gudbilledlighed, som vi alle deler. Det er også svært at se, at "stor" skulle betyde "spiller den største rolle i Guds rige". Det er vel muligt, at Johannes i Jesu øjne her kunne være større end både Moses og Abraham, og det er vel muligt, at f.eks. Paulus og Peter spillede en større rolle end Johannes. Men at enhver nytestamentelig troende skulle spille en større rolle end Johannes, giver ligesom ikke mening. At "stor" skulle betyde "kraftigere udrustet af Gud" må også afvises. Man kan let nævne andre troende i GT, som var mindst lige så kraftigt udrustet,⁷¹ ligesom det er svært at se, at enhver troende idag skulle overgå Johannes på det område.

Den oplagte forståelse er, at det angår Johannes' retfærdighed/hellighed i forhold til andre troende i Gamle Testamente, såvel som troende i Ny Testamente.

Det giver blot ikke mening, hvis det alene handler om tilregnet retfærdighed. Denne går jo simpelt sagt ud på, at vi iklædes Kristi retfærdighed, og at vores egen mangelfulde retfærdighed dækkes af denne. Men der kan ikke være forskellige niveauer her. At Johannes Døberen var retfærdiggjort af tro, er oplagt, ligesom Abraham også var det⁷² – og ligesom enhver troende i Gamle Testamente må forudsættes at have været. Men dette berettiger ikke til at sige, at Johannes var "større", højest at han var "på niveau med" alle andre. Tilsvarende giver det ikke mening, at troende i NT og idag skulle have en større, tilregnet retfærdighed end Johannes.

⁷¹ Tag Moses og miraklerne ved udgangen af Ægypten, Josua og solen der stod stille, eller Elias' bønner om regn og mangel på samme.

⁷² Jvnf. Rom.4,3

Det er også problematisk at forstå det som almindelig helliggørelse.⁷³ Måske var Johannes mere helliggjort end f.eks. Abraham og Moses, men det forekommer absurd at hævde, at enhver nytestamentelig troende er nået endnu længere.

Det er ganske enkelt nødt til at angå genfødslen, og pointen i Jesu ord må derfor være, at den nytestamentelige troende ville blive givet en retfærdighed, som går udover den, som var tilgængelig for den troende i GT. En retfærdighed, som overgår eller er på et andet plan end den tilregnede retfærdighed, som dog også sikrede Abraham retfærdighed og en plads i Himlen.

Dette ses selvfølgelig også andre steder i Skriften: F.eks. i løftet om kødhjerter, hvor Gud vil skrive sine bud på vores indre,⁷⁴ eller i Peters ord om, at vi er født af ufor-gængelig sæd,⁷⁵ eller i Jesu ord til Nikodemus om, at det er nødvendigt at blive født på ny for at se Guds rige.⁷⁶ Men forskellen på GT's og NT's retfærdighed ses tydeligst i Jesu ord om Johannes Døber.

5.

Meget afhænger selvsagt af, hvad der lægges i de respektive begreber, og man skal passe på stråmandsargumenter.

Man kan således godt være "samtidig synder og retfærdig", hvis man med "synder" mener, at man fortsat har en kødelig natur, og man med "retfærdig" mener, at man er frelst af Guds nåde. Her er jeg enig med Laursen og Jacobsen i deres opgør med en forfejlet syndfrihedslære og i ønsket om et realistisk billede af vores egen syndighed. Men man kan selvsagt ikke være "samtidig synder og retfærdig", hvis man

⁷³ Som i sindets fornyelse, kødets aflæggelse osv.

⁷⁴ Ez.36,26b-27

⁷⁵ 1.Pet.1,23

⁷⁶ Johs.3,3

med "synder" mener den, som står fordømt og strafskyldig ind for Gud, og næppe heller hvis man med "synder" mener en, hvis uigenfødte indre stadig er formørket af synd – og mon ikke de fleste lægger dette i ordet "synder"?

Måske vil nogle hævde, at eftersom man er en lovovertræder, når man har overtrådt loven, så må man på samme måde kaldes synder, når man har syndet. Men det er en legalistisk tilgang, som passer bedre i en gammeltestamentelig kontekst. Synder kan også betegne den, som er fanget af syndens vane, og hvis naturlige tilbøjelighed er at gøre det forkerte. Man kan sammenligne med den sindssyge, som er i en tilstand, der igen og igen kommer til udtryk i sindssyge handlinger, uden det dog er disse, der som sådan gør personen sindssyg.

Anvendt på den nytestamentelige troende, så kan vedkommende stadig synde, og vil nok gøre det, men han eller hun graviterer ikke længere mod synden. Den indre "syge", som drev os mod synden, er nemlig fjernet. I vores kød har vi stadig en tilbøjelighed til synd, men på et endnu dybere plan er denne tilbøjelighed nu fjernet, og vi vil i stedet gravitere mod et mere og mere helligt liv som en frugt af genfødslen.⁷⁷ Den uomvendte kan på sin side sagtens gøre gode gerninger, f.eks. på grund af frygt for straf eller som følge af en god opdragelse, men vil alligevel grundlæggende gravitere mod synden.

For mig er det en vigtig og central pointe. Det frigørende budskab er ikke, at jeg er

en synder som alle andre, selvom jeg naturligvis deler ufuldkommenhedens og syndens vilkår med andre mennesker. Det frigørende budskab er, at synden i mig har fået sit banesår og har mistet sin magt i en helt grundlæggende betydning af ordet.

6.

Afslutningsvist vil jeg gerne i lighed med Laursen og Jacobsen påpege et træk ved den pentekostale vækkelsestradition, som den har til fælles med andre vækkelsestraditioner, og som kan mudre vandene til og give næring til anfægtelse og fordømmelse.

Jeg har mødt pinsevenner, som skulle forklare, hvordan man blev frelst, og som forklarede det med, at man skulle bekende sine synder og give sit liv til Jesus. Det sidste er rigtigt, men det første er taget ud af kontekst. Bekendelsen af konkrete synder hører til den kristnes liv, jvnf. Johannes,⁷⁸ mens frelsen opnås ved at bekende Jesus som Herre, jvnf. Paulus.⁷⁹ Populært sagt skal den kristne altså bekende sine synder, mens den ikke-kristne skal bekende Jesus som Herre.⁸⁰

Hvis man imidlertid i en kirkelig sammenhæng oplever ufrelste blive vejledt til at bekende konkrete synder for at blive frelst, så er det en nærliggende tanke, at man selv som kristen fordømmes af sine synder. Det kan lægge kimen til anfægtelser og til en tro, som ikke hviler i den indre forvandling.

Summa summarum så er jeg enig i, at vi har brug for en forkyndelse, der taler åbent om synden, ligesom jeg er enig i, at vi som kristne skal vedkende os vores menneskelighed og sårbarhed overfor synden. Men

⁷⁷ Det forklarer også 1.Johs.3,6,9's ord om, at den, som tror, ikke kan synde. Passagen har været til anfægtelse for mange, men Johannes anerkender jo selv i 1.Johs.2,1 at den troende kan synde. Derimod er den troende ikke og kan ikke være en *vanesynder*, og årsagen til dette er den ny fødsel. Uden en ny fødsel med en ny natur ville den troende nemlig have samme indre tilbøjelighed til at synde som alle andre.

⁷⁸ 1.Johs.1,9

⁷⁹ Rom.10,9

⁸⁰ Man vil måske gøre op med og bekende konkrete synder, som i Luk.19,8, men da som en *frugt* af frelsen, ikke som en *betingelse* for den.

jeg mener, det skal ske på et solidt fundament, nemlig at jeg ikke længere er en synder, og at synden er et fremmedelement, som jeg ganske vist aldrig slipper helt af

med, men som alligevel er fundamentalt forskelligt fra mit egentlige, nye jeg.

Duplik: Synder og syndere

("Stadigvæk syndere der samtidig er retfærdige")

Af Mikael Wandt Laursen og David Jacobsen

Vi har argumenteret for at kristne er syndere der samtidig er retfærdige i Kristus. Vi har ydermere argumenteret for at dette er en væsentlig doktrin for kristne at erkende, for det vil hjælpe dem til at gribe Guds barmhjertighed i eget, såvel som andres liv. Vi har baseret vores argument på tre tekster i NT: Paulus irettesættelse af Peter i Galaterbrevet, hans beskrivelse af sig selv som "den førende synder" i 1. Timoteus og endelig Jesu lignelse om Tolderen og farisæeren i Lukas.

Veiby har kritiseret vores artikel og lagt op til en dialog om emnet. Vi er taknemmelige for oplægget til en sådan dialog og den skarphed og klarhed, hvormed Veiby forholder sig til vores artikel. Vi er beæret over at få en mulighed for at yderligere redegøre for vores syn og forholde os til de modargumenter, Veiby bringer på banen.

Veiby respons kan opdeles i to. 1) Hans kritik af vores argument baseret på Gal.2 og Luk.18, og 2) Et argument for et alternativt syn der indebærer at kristne "ikke længere er en synder, og at synden er et fremmedelement, som jeg ganske vist aldrig slipper helt af med, men som alligevel er funda-

mentalt forskelligt fra mit egentlige, nye jeg."

Vi vil her efterstræbe at give et kort svar til begge forhold.

Hvad angår Veibys kritik af vores fortolkning af Gal.2 har vi svært ved at se relevansen af Veibys kritik. Vi har ikke baseret vores argument på, at Peter skulle have haft "en mere subtil følelse af bedreværd", eller at han ønskede at hedninger skulle efterleve jødiske kosherregler, men derimod på Peters hykleri, som Veiby selv fastholder er Paulus' anklage imod Peter. Men hermed er intet af det, Veiby skriver, i modsætning til vores argument. Vores argument baserer sig på Paulus' argument for, hvorfor Peters hykleri er i modsætning til evangeliets sandhed. Paulus konstaterer ikke blot en divergerende adfærd hos Peter, men et hykleri imod en dybere evangelisk sandhed, som Peter ikke efterlever. Når Paulus siger, at Peter ikke lever som en jøde, men en hedning, så begrunder han det med den pointe, vi griber fat om: at når vi søger at blive retfærdige i Kristus, så kommer vi til at stå som syndere, præcis som hedninger er. Paulus mener, at han og Peter som kristne har opgivet enhver retfærdighed, de måtte

kunne påberåbe sig i kraft af at være jøde. Med Paulus' ord til Filipperne kan vi sige: Når vi kommer til Kristus, må det, vi havde af fortjeneste, nu regnes for tab. Vi ser ikke noget i Veibys kritik af vores fortolkning, der skulle underminere vores argument. Når en person kommer til Jesus for at blive retfærdighed, må han give afkald på sin egen retfærdighed og stå som synder. Det bekendte Peter, men levede ikke derefter. Han opførte sig, i Antiokia, som om hans jødiske status var vigtig at opretholde på trods af, at han kun kan stå som retfærdig i Jesus som en synder ved tro. Dette er vores pointe. En sand kristen bekendelse er, at vi kommer til at stå som syndere, når vi søger at blive retfærdige ved tro alene i Kristus.

Veiby kritiserer også vores fortolkning af Jesu lignelse af tolderen og farisæeren i templet. Vores argument bygger på, at farisæerens problem med selvretfærdighed og foragt for andre mennesker består i hans bekendelse: at han ikke er som andre mennesker. Vi skrev således:

"Det er vigtigt at bemærke, at Farisæeren præsenteres som et menneske, der takker Gud for den forandring der adskiller ham fra andre mennesker. Det kan ikke være deri, hans foragt for andre og selvretfærdighed ligger. Det kan heller ikke ligge i hans afstandtagen til røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere eller toldere for den sags skyld. Toldere beskrives også af Jesus som syndere.⁸¹ Problemet kan heller ikke være fasten eller tienden. Begge dele er af Jesus nævnt som ting, man bør gøre. Det eneste, der er tilbage, er ordene "ikke er som andre mennesker". Netop her synes Jesus at være uenig i hans kritik af farisæeren. Det er, kun udenpå, at farisæeren ikke er som andre

mennesker. Indeni er de lige så syndige som alle andre, ifølge Jesus."

Veiby forholder sig ikke til vores argument dog, men skriver blot:

"Jeg har tilsvarende svært ved at se det problematiske i, at den troende [ikke red.] må konstatere, man 'ikke er som andre mennesker', så længe man ikke mener, Guds gunst skyldes ens egen fortræffelighed."

Vi kan kun beklage, at vores argument ikke kan overbevise Veiby, men vi leder forgæves efter et argument for dette. At han ikke er enig, synes selvsagt, men kan næppe tages som en begrundelse. Vi vil dog påpege, at vores argument ikke afhænger af, om Jesus ønsker at forbyde kristne at bruge sætningen "jeg er ikke som andre mennesker", men at denne sætning i lignelsen viser os, hvad problemet med farisæeren er. Farisæeren benægtede, at han var som alle andre mennesker, når det drejede sig om hans status foran Gud, fordi han havde et forvandlet liv at fremvise. Vi påpegede ydermere, at farisæeren faktisk takkede Gud og dermed som mange kristne kunne gøre, ville mene at æren er Guds for vores forvandling. Det er dog ikke nok. Selv det, vi har at takke Gud for, ændrer ikke på det faktum, som kun tolderen ville bekende som sandt. At vi foran Gud står som syndere, der er afhængige af hans nåde for at være retfærdige. Når vi søger at blive retfærdige i Kristus kommer vi, med Paulus ord, til at stå som syndere.

Endelig giver Veiby et argument for et alternativt syn baseret på Jesu ord om Johannes Døber i forhold til at være stor i himmelen.⁸² Med dette ønsker han at argumentere for, at "frelsen er mere end tilregnet retfærdighed." Når Jesus omtaler Jo-

⁸¹ Matt.5,46; 18,17

⁸² Matt.11,11

hannes, ifølge Veiby, som den største blandt kvindefødte, men samtidig siger, at den mindste i Guds rige er større end han, så kan dette kun angå genfødslen.

”Pointen i Jesu ord må derfor være, at den nytestamentlige troende ville blive givet en retfærdighed, som går udover den, som var tilgængelig for den troende i GT. En retfærdighed, som overgår eller er på et andet plan end den tilregnede retfærdighed, som dog også sikrede Abraham retfærdighed og en plads i Himmelen.”

Det er svært at se, hvordan Veibys argument skulle modbevise vores pointe om, at vi stadig er syndere. Mere generelt må man også sige, at Veiby har valgt et noget obskurt skriftsted til at argumentere imod ret klare skriftsteder, hvor Paulus helt klart beskriver sig selv som den største synder. En almen hermeneutisk regel er at lade klare skriftsteder forklare de uklare. Og er det mon ikke også muligt med Johannes Døber skriftstedet? Hvad nu hvis Jesus virkelig mener at Johannes er den største af alle kvindefødte, og underforstår at Jesus forholder sig til Johannes civile retfærdighed. Den civile retfærdighed kan forstås som den Jesus forholder sig til hos Nathanael, når han siger at Nathanael er en Israelit uden svig, eller når Paulus om sig selv siger at han var uangribelig i lovretfærdighed.⁸³ Jesus siger med andre ord, at Johannes overgår Paulus og Nathanael, men at selv de, på trods af disse kvaliteter, må komme til ham for retfærdighed, og den der gør det vil, selv om hans civile retfærdighed er mindre end Johannes, vil være større end ham. Denne fortolkning af et uklart skriftsted er helt på linje med det syn vi har argumenteret for fra klare skriftsteder.

⁸³ Johs.1,47; Fil.3,6

Extro

Magasinet Teologik udgives af Kristent Institut i samarbejde med Mosaik.

Kristent Institut er et selvstændigt kirkeligt arbejde der primært beskæftiger sig med undervisning og formidling udfra et evangelisk og karismatisk udgangspunkt.

Mosaik samler kirker og forkyndere med et pentekostalt og evangelisk ståsted.

Du kan finde mere på vore hjemmesider.

Teologik udkommer halvårligt, forår og efterår, hvor det uddeles i regi af Mosaik. Herudover bliver det lagt online på Kristent Instituts og Mosaiks hjemmesider.

Hjemmesider:

www.kristent.dk
www.mosaik.one